Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ,
БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 171 (16394) | 1983 оной июлиин 26, вторник | Сэн 3 мүнгэн

...ТАДУУДАЙ ...РАЛСАЛ

...уудай нютагай Соведүүдэй бүхы депу... шахуу үнгэрэгшэ һунгалтын үедэ шэ... айна. Ушар имэһээ республика дотор... һуралсалда саг үргэлжэ онсо анхарал

...майн, ноябриин (1982 он), июниин ...үдэй шиидхэбэринүүд, тэндэ нүхэр ...й хэлэһэн үгэ депутадуудай ажал хэ... нэ. Юуб гэхэдэ, экономикын хүгжэл... лэдбэриин журамые бэхижүүлгын, хуу... суудалнууд депутат бүхэндэ тон шуха... байна ха юм.

...а доторнай нютагай Соведүүдэй депу... нууд «депутадай үдэрнүүд» үнгэргэг... дуудай һургуулинууд хүдэлнэ. Тиигэ... алнууд илангаяа залуу депутадууд ...эсээ дээшэлүүлнэ, хүн зоной дунда ...р ябуулха дүй дүршэлөө халан абал...

...дкомууд энэ һуралсалай үедэ СССР-эй ...рамма бэелүүлхэ, районно агропро... нүүдэй хүдэлмэритэй танилсаха, социа... хэхэ асуудалнуудта гол анхаралаа хан...

...удта хабаатай асуудалнуудай олон ян... ...н. Соведүүдэй сесснүүдэй, гүйсэдко... ...ын комиссинуудай заседанинууд дээрэ ...удалнууд табигдажа, үргэнөөр зүбшэн ...не депутадууд бодотоор шиидхэлсэхэ ...э депутат бүхэн политическэ, экономи... ...ическэ асуудалнуудаар адли тэгшэ бэ... ...һунгагшадай гуйлта, гомдолнуудта ...хэ, баталан абаһан шиидхэбэринүүдээ ...н ойлгуулха зэргэтэй гээшэ.

...тэ Улаан-Үдын городской Соведэй ...удай һуралсалые һайнаар эмхидхэжэ ...ид табигдаһан холын хараата түсэбэй ... Соведэй саг үргэлжын комиссинуудай, ...үүдэй семинар кварталда нэгэ дахин, ...үүд» саг үргэлжэ үнгэргэгдэжэ байдаг ...удта туһаламжа болгон, «Хүтэлбэрил... барлан гаргагдажа байдаг. Байгша он... ...уулбари доторнь «СССР-эй арадай де... тухай» Хуули, «Ажалшадай дурадхал... ...болон гомдолнуудые хаража үзэхэ ...СССР-эй Верховно Соведэй Президиу... ...й АССР-тэ абтаһан хэдэн Хуулинууд. ...ведэй зарим асуудалнуудаар баталһан ...руулагдаһанхай. Арадай депутат бүхэн ... юумэ мэдэжэ абаха, ажал ябуулгадаа ...аргатай болоно.

...одской Совет залуу депутадуудаа саг ..., зүбшэл заабари үгэжэ, һургажа ...алуу депутадууд-комсомолшуудай хам... ...гэгдэһэн байна. Тэрээн дээрэ партиина, ...илхы тушаалтад, СССР-эй Верховно ...д элидхэлнүүдые хэһэн юм. Тэрэшэлэн ... ажал хүдэлмэриингөө дүй дүршэл ... байна.

...удай бүлэгүүдэй, саг үргэлжын комис... ...шэнэрэй семинарнууд эмхидхэгдэдэг, ...эй гүйсэдкомой хүдэлмэрилэгшэд ямар ...а гү, али городой район ошожо, депу... ...эй нэмэл заседани үнгэргэдэг, удаань ...үдэлмэрые зүбшэн хэлсэдэг гуримтай. ...ээ ябуулганууд депутадуудай хүдэлмэ... ...лхэ, эрдэм мэдэсээ дээшэлүүлхэ хэрэг...

...о 9 сельскэ, 2 поселково Совет тоолог... ...дэ квартал бүхэндэ депутадуудай бүлэ... ...жын комиссинуудай түрүүлэгшэнэрэй ...путадай үдэрнүүд» үнгэргэгдэдэг. Һу... ...шухала асуудалнууд тушаа дэлгэрэн... ...болодог. Соведүүдэй ажал ябуулгатай, со... ...танилсуулха хэрэг эндэ даамгайгаар ...оной залуу депутадуудай семинар һая... ...Муйска, Уакитска сельскэ, Багдаринай ...д депутадуудай һуралсалые илангаяа ...гдэг болонхой.

...нскын, Прибайкалиин, Хойто-Байгалай, ...эй районуудай нютагай Соведүүд депу... ...ые һайнаар эмхидхэжэ, эрхим депута... ...элые бусадай дунда шадамар бэрхээр

...хоолой программын район, колхоз, сов... ...дүүргэгдэжэ байһые һайнаар мэдэхэ, ...эмжые, барилгын ябасые хангаха, нии... ...журам наринаар сахиха гэхэ мэтэ бу... ...нуудые шиидхэлгэдэ Соведэй депутат ...эр оролсохо ёһотой. Цех, бригада, кол... ...эдбэриин хэрэгүүд тэдээндэ адли удха ...Эдэ асуудалнуудые һайнаар шиидхэлсэ... ...олон юумэ мэдэхэ, бэлэдхэл ехэтэй бай... ...хамта зарим нютагай Соведүүд ехэн... ...адуудаа нэгэ доро суглуулаад, семинар... ...үдые үнгэргэдэг. Зүгөөр нэгэ һалбарида ...эрхуу үйлэдбэридэ ажалладаг депутадууд... ...идхэбэл, ашаг үрэнь ехэ байха һэн гээд ...улна.

...ика доторнай үбһэ тэжээл бэлэдхэлгын ...й хаһа эхилээд байна. Хурамхаанай рай... ...й сомоной, Түнхэнэй районой Хужарай ...удэй ажалшад «Үбһэ хуряалгада бултадаа ...уряатайгаар республикын бүхы ажалшад... ...агай Соведүүд, бүхы депутадууд үбһэ тэ... ...хүдэлмэридэ бүхы хүсэ шадалаа эл... ...түй—бүхы хүнүүдые энэ хүдэлмэридэ ...тэй.

...ат—түрүү ажалшан, манай обществын, ...түлөөлэгшэ мүн

...РЭЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ

...ическэ хүг... үндэһэ ...алгын бол... ...эриин ашаг ...э гээшэ со... ...маанай зо... ...о. Мэргэ... — Худал... хүдэлмэри... зорюулаг... ...углаан дээ... ...уудай яажа ...йһан тухай ...мэрилэгшэд ... Гүрэнэй тү... ...лда июлиин ...о. ...гай секре... ...ков, СССР... ...эй Соведэй ...логшо И. Н. Бодюл, КПСС-эй ЦК-гай таһагые даагша Я. И. Кабков, хэдэ хэдэн министерство болон албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, социалис мүрысөөндэ илагшад, үйлэдбэриин түрүүшүүл, ниислэлэй олониитын түлөөлэгшэд президиумдэ һуугаа.

СССР-эй худалдаа наймаанай министр Г. И. Ващенко элидхэл хээ. Мүнөө жэлэй, түсэбтэ табан жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхын тула һалбариин хүдэлмэрилэгшэд бүхы хүсэ шадалаа, эрдэм мэдэсээ ба дүй дүршэлөө зорюулха юм гээд зүблөөндэ хабаадагшад найдуулаа.

(ТАСС).

...ОҺО ТУШААНА

...ЗЕ. Шэ... ...о—шэлдэн Хойто Осе... ...гын пункт... ...эхилээ. «40 ...олхозой та... ...окско эле... ...үлэн тариан ...ээ. Каспиин ...ган гасуур ... тус ажахы ...ритай баян ... байһараа Тиин мүнөө ...гай комбай... ...бүриһөө 34 ...сэ сохино. ...йхитэй са... ...то Осетиин ...марай урга... малнуудай поли үргэдхэгдэнхэй. Агропромышленна нэгэдэлэй талаар партнернуудынь— бэлэдхэлэй эмхи зургаанууд, тарияашадтай нягта холбоотойгоор хүдэлнэ. Элеваторнуудта тарияа хадагалха байранууд наринаар бэлдэгдэнхэй. ехэ ашаанай автомашинануудай ашаае буулгаха технологическа лининүүд шэнэдхэн заһагданхай. Республика дотор хуряалга-зөөлгын комплекснуудай, элеваторнуудай, ороохо илгадаг заводуудай ба тушаан абалгын пунктнуудай жэгдэ һайнаар хүдэлхын тула бүхы эрхэ байдал байгуулагданхай.

ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЭ—БУЛТАНАЙ ХЭРЭГ

ҮДЭРТЭ 10-12 ТОННО БЭЛЭДХЭНЭ

Мантан томо һарабша доро тодхогдоһон АВМ-1,5 болон АВМ-0,65 түхэлэй агрегадуудай хүсэтэй, шуугяатай мотоорнууд хүүелдэн хүдэлжэ, хүнүүдэй хөөрэлдөөе таһа дүүрэнэ. Эдэ агрегадуудые хангажа байһан хүнүүд бултаа ехэ сүлөөгүй ажалланад. Буулгагдаһан ногоон тэжээл транспортероор дамжуулагдан, АВМ-үүдэй барабануудруу ороно. Саашаа тэрэ орёо түхеэрэлгэнүүд соогуур дамжан, хурганай шэнээн ногоохон гранула болоод гарана.

Ажалай Улаан Тугай орденто «Сибиряк» колхозойхид июль һарын эхинһээ энэ үнэтэ тэжээл бэлэдхэжэ байнхай. Тэндэ хүдэлдэг звеногойхид үглөөнэй 7 сагһаа үдэшын 10 болотор хүдэлжэ, үдэрэй туршада ногооной 10—12 тонно витаминтай гурил гаргана. Мүнөө жэлдэ 850 тонно нимэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэбтэй юм. Нёдондо 630 тонно бэлэдхэхэ түсэбөө 1001 тоннодо хүргэһэн. Энэшье жэлдэ тэрээнһээ бага бэшэ хэмжээнэй гурил гаргаха гэһэн үндэр уялга абаад, ажаллажа байнад. Ногооной гурил бэлэдхэхэ звеное залуу коммунист Л. Д. Ашенков хэдэн жэлэй туршада хүтэлбэрилнэ. Ажал хэрэгтээ оролдосотойгоор хандадаг, шадамар бэрхэ эмхидхэлшэ энэ хүбүүн жэл бүри үндэр амжалтануудые туйлана. Звенодонь бүхыдөө хорёод хүн хүдэлнэ. Эдэнэй олонхинь АВМ-эй анха түрүүн тодхогдоһонһоо хүдэлжэ байдаг юм. Тиимэһээ эндэ яһала эбтэй эмхитэй коллектив байгуулагданхай. Звено хамтын подрядай гуримда оронхой юм.

Агрегадай һаатангүй хүдэлхэ хэрэгтэ машинистнүүд гол үүргэ дүүргэдэг. Эндэ И. Д. Демин, С. Д. Бобков гэгшэд машинистнүүдээр үнинэй хүдэлдэг тула баян дүршэлтэй болонхой. Мүн тэдэнэй ажалһаа һаатаха, амарха болоо һаань, машинист С. И. Рыжков хүдэлнэ. Машинистнүүд ногоон тэжээлэйнгээ шатажа, хюрмаһатахагүйн тула хэдэн олон прибор болон датчигуудые наринаар хаража, тааруулан табижа байдаг юм.

Машинист - грануляторщик Н. С. Сысоев табадахи жэлээ эндэ хүдэлнэ. Тэрэ өөрынгөө уялгые эрхим һайнаар дүүргэдэг юм. Гранулануудай шанар тэрэнэй ажалһаа ехэнхидээ дулдыдадаг.

АВМ-дэ һургуулиин һурагшад, СПТУ-гай курсантнууд олоороо хүдэлнэ. Тэдэнэр автомашинануудаар асаргдаһан ногооe транспортерто хэжэ үгэнэ, бэлэн болоһон гурил болон гранулануудые мэшээглэнэ.

Гурил болгогдохоор таригдаһан горох-обёосойнь холисо энэ шииг нойто ехэтэй жэлдэ үндэрөөр, үдхэнөөр урганхай. Тэрэниие КСК-100 түхэлэй хүсэтэ комбайнаар колхозой түрүү механизатор Н. В. Каратунов хуряан хэршээд, гохигор ута соргоороо бурьяса шэдүүлэн, автомашинын кузовта ашана. Автомашинын жолоошод Н. Н. Амосов, И. В. Шехин болон В. И. Муранский хэршэгдэһэн ногоон тэжээлыень һаатуулангүй зөөнэ.

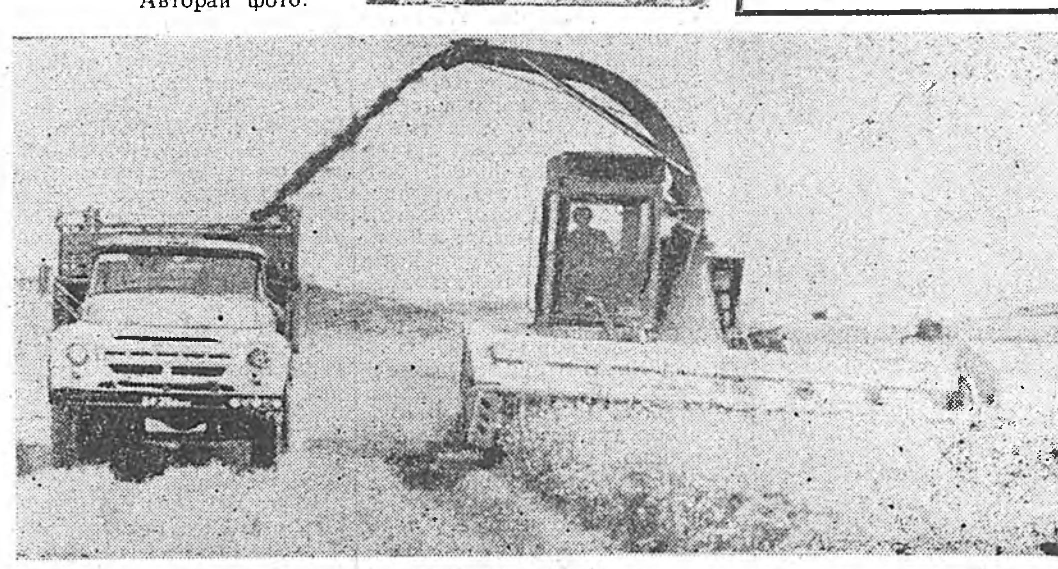
— Бидэ һаяар түхэреэн сүүдхэдэ хүдэлдэг болохомнай, — гэжэ ногооной витаминтай гурил бэлэдхэгшэдэй звеное толгойлогшо Л. Д. Ащенков хөөрэнэ. — Тиимэһээ хүдэлмэришэдэймнай болон техникымнай тоо олошорхо, ажалаймнай бүтээсэ дээшэлхэ байна. АВМ-0,65 түхэлэй үшөө нэгэ агрегат ашаглалгада үгтэхэнь. Полинууд дээрэхи ургамалнуудһаа гадна, набша намаан, халаахай болон бусад тэжээл зөөгдэжэ эхилхэнь.

Эдэ бүгэдэ дээрэһээ харахада, ногооной витаминтай гурил гаргаха түсэб холо үлүүлэгдэхэ юм.

В. ТУЛАЕВ,
манай корр.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: машинист-грануляторщик Н. С. Сысоев; комбайнер Н. В. Каратунов; ногоон тэжээлые КСК-100 түхэлэй комбайн хуряажа ябана.

Авторай фото.

БҮХЫ ЮУМЭН ЭНДЭҺЭЭ ЭХИТЭЙ

ХЭЖЭНГЭ. (Телефоноор абтаба). Ниитын малда тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри район доторнай түлэг дундаа ябажа байна. Энэ харюусалгатай хаһадаа эмхи гуримтайгаар ороһоороо, мүнөө үедэ хээд байһан ажалаараа Могсохоной совхоз (директорынь А. Б. Бугатов, парткомойнь секретарь В. Г. Ширабон) бусадһаа шалгаранхай байна гэжэ тэмдэглэхэ шухала.

Үбһэндэ орохынгоо урда тээ Могсохондо ажаһуугшад хүгшэн залуугүй клубтаа сугларжа, байгша ондо ниитын малда бардам хүрэхэ тэжээл хайшан гэжэ, ямар аргаар бэлэдхэхэ ёһотойбибди гэжэ хөөрэлдэһэн байна. Тэжээл бэлэдхэлгэдэ хабаадаха шадалтайл хүн—пенсионер, гэрэй эзэн эхэнэр, һургуулиин наһанай үхибүүн—барандаа гаража, заабол хубитаяа оруулха ёһотой гэжэ шиидхэбэри абаа юм. Тэрэнэйнгээ ёһоор лэ могсохоноорхиной мүнөө хүдэлжэ байһаниинь һайшаалтай байна. Тэдэнэр дүн хамта 428 гектар газарай ногоо сабшаад, 399 гектарайхниень монсогойлжо абаад, 969 центнер үбһэтэй болоод байна. Тэрэ үбһэнэйнгөө 869 центнерыень тюг болгон багсалаа.

Тэрэнһээ гадна Могсохоной совхоз июлиин 21-нэй байдалаар 1140 тонно сенаж дараа.

Ногооной, витаминтай гурил гаргагдажа эхилээ. Даб дээрэ 32 тоннотой болонхой. Энэ хүдэлмэри саашадаа түсэбөө дүүргэтэрнь үргэлжэлхэ юм.

Тинхэдэ эндэ бургааһа мүшэр эмхитэйгээр бэлэдхэгдэнэ. Энэ ажалда ябажа байһан 114 хүнэй 20-ниинь һургуулиин үхибүүд, бусадынь — пенсионернүүд ба гэрэй эзэн эхэнэрнүүд.

Ажахын тэжээл бэлэдхэлгэдэ хабаадажа байһан 5 звено бултадаа һайн хүдэлнэ. В. С. Содномдоржиевай хүтэлбэрилдэг малшадай, В. Ц. Будажаповай даадаг үхэршэдэй звенонуудые онсолон тэмдэглэхэ дуран хүрэнэ. Звенонууд хоорондоо мүрысэнэ. Таба хоноод лэ дүнгынь гаргагдана. Эрхимлэгшэдтэнь мүнгэн шан дамжуулгын вымпел хоёр барюулагдана.

Иигэжэ энэ ажахымнай ниитынгээ малда тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэреэ һайнаар эхилээд, амжалтатай хүдэлжэ байна.

В. БАЛДАНОВ,
КПСС-эй Хэжэнгын райкомой секретарь.

НАРАТА ҮДЭРЫЕ ҺАМБААШАЛАН

Нарһатын совхозой оньһожоруулагдамал 4 звено мүнөө сабшалан дээрээ ажаллажа байнхай. Тус ажахын 1-дэхи отделениин Бадма Балданович Дондоковой даадаг звеногойхид үбһэндөө үни гаранхай, мүнөө Хэргэндэ гэжэ газарай үдхэн ногоо сабшажа байнад. Һүүлээрнь тэдэнэр Хаймасанда ошожо, тэндэхи ургасыень хуряаха юм. Звеногойхид хамта дээрээ 4500 центнер һайн шанартай үбһэ бэлэдхэхэ гэһэн уялга абанхай.

Тинхэдэ Дугар Цырендашиевич Цыбиков, Александр Грузинцев болон Цырен-Еши Цыбикжапович Доржиевай даадаг оньһожоруулагдамал звенонууд мүн лэ үбһэ хуряалгаяа эмхитэйгээр захаланхай. Коммунист Ц-Е. Ц. Доржиевай хүтэлбэрилдэг оньһожоруулагдамал звенодо дүн хамта 11 хүн хүдэлнэ. Энэ звеногой гэшүүд совхозой түбһөө зуу гаран модондо оршодог Түрхэл гэжэ газарта үбһэ сабшажа эхилэнхэй. Эдэнэр бүхыдөө 5700 центнер үбһэ бэлэдхэхэ даабаритай юм.

Хоёрдохи отделениин үбһэшэдэй звеное Д. Ц. Цыбиков даадаг. Звеногой 18 гэшүүн 15 мянган центнер үбһэ бэлэдхэхэ юм. Харин А. А. Грузинцевай звено 1200 центнер үбһэ нөөсэлхөөр хараална.

— Мүнөө жэлдэ шииг нойтоор элбэг байжа, ургаса ногоон һайнаар урганхай. Урда жэлнүүдтэ доболиг таланууднай хуу гандашоод сайран, шарлан харагдадаг һэн, харин энэ жэлдэ ямар һайн ногоон ургаа гээшэб! Нарата үдэрые һамбаашалан, эршэтэйгээр ажаллаха, үбһэнэй шанар дээшэлүүлэн, шэмэ һайнтай, ехэ тэжээл бэлэдхэхын түлөө шармайн оролдохо болонобди, — гэжэ совхозой парткомой секретарь Григорий Дондокович Цыдыпов сабшалан дээгүүр ябахадаа хөөрэнэ.

КПСС-эй ЦК-гай июниин (1983 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө Нарһатын совхозой хүдэлмэришэд бүхы хүсэеэ элсүүлэн хүдэлнэ. Тэдэнэр мүнөө үедэ тон шухала болохо үбһэ хуряалгын хаһые ашаг үрэтэйгөөр, үдэр бүхэниие гамтайгаар хэрэглэхын түлөө тэмсэнэ. Совхозой хүдэлмэришэд 30300 центнер үбһэ бэлэдхэхэ түсэбтэй юм. Үбһэшэдэй 7 звенодо дүн хамта 90 гаран хүн хүдэлнэ. Гэхэтэй хамта үбһэ хуряалган дээрэ 33 трактор хүдэлгэгдэнэ.

Гараар сабшагшадай 3 звено мүн лэ ажаллажа эхилэнхэй. Эрдэни Сандаковой звено 2000, Владимир Цыренжаповай — 1000, Даша-Нима Данзановай хүтэлбэрилдэг звено 600 центнер үбһэ бэлэдхэхэ юм.

Х. ДОРЖИЕВА,
манай корр.

Яруунын район.

ЖЭГДЭРЭН ОРОБО

Загарайн районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой үбһэшэд байгша ондо ниитынгээ адууһа малда элбэг хүрэхэ үбһэ тэжээл нөөсэлхэ хүдэлмэреэ эмхитэйгээр эхилбэ. Үбһэшэдэй звенонуудай гэшүүд нэн түрүүн косилкаар сабшагдаха аргагүй газарайнгаа ургасыень гар хажуураар унагаана.

Жэшээлхэдэ, Игорь Милентьевич Якимовай даадаг звеногойхид намагтай болон һөөг бургааһатай 7 гектар газарай ногоо сабшаба. Зоригто Эрдынеевич Аюшеевэй хүтэлбэрилдэг звенодо мүнөө 8 хүн хүдэлнэ. Эдэнэр мүн лэ иимэ газарай ургаса унагааһан байна.

Үнинэй луговод Семен Петрович Хайнацкий коллективэйнгээ табан хүнүүдтэй хамта сабшалангайнгаа намагтай, болдогтой талыень сабшажа унагаагаа. Иигэжэ тус ажахын үбһэшэд эдэ үдэрнүүдтэ тэжээл бэлэдхэлгэдээ жэгдэрэн оронхой.

Н.КУЧУМОВ.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ БАТА АЛХАМУУД

СССР-эй экономическа болон социальна хүгжэлтын Гүрэнэй түсэбэй 1983 оной түрүүшын хахадай дүүргэлтын дүнгүүд согсологдобо.

Энэ жэлэй нэгэдэхи хахадта арадай ажахые хүгжөөлгын дүнгүүд дээшэлээ, зарим һалбариин түсэбтэ даабаринууд үлүүлэн дүүргэгдээ, ниитын үйлэдбэриин болон ажалай бүтээсын ургалтын хэмжээн дээшэлээ гэжэ СССР-эй ЦСУ-гай мэдээсэл дотор тэмдэглэгдэнэ. Тэрэнэй ашаар совет хүнүүдэй һуудал байдал улам һайжаржа үргэлжэлһөөр.

Арадай ажахын бүхы һалбаринуудта эрдэм техникын туйлалтанууд нэбтэрүүлэгдээ.

Гүрэнэй түсэбөөр хараалагдаһан 500 гаран ондоо зүйлнүүд шэнээр үйлэдбэрилэгдөө, министерствэнүүд болон албан зургаануудай түсэбүүдые хараада абабал, тэдэнэй тоо 1200 гаран болоно.

Арьбалалта, алмалта хэхээр металлпродукци, промышленна робот, радиоэлектронно аппаратура, металл отолдог программна хүтэлбэрилгэтэй станок болон техникоэкономическа талаараа үндэр бүтээсэтэй машина болон түхеэрэлгэнүүдые бүтээн гаргалга промышленностьда эршэдээ.

Хүдөө ажахыда орооһон болгогдохо кукурузын, соягын тарилгын талмайн 60 процент, саахарай свеклын талмайн хахадынь шахуу индустриальна технологёор элдүүрилэгдэн хуряагдана. Үндэр баян ургаса үгэхэ шэнэ сортын ургамалнууд ехээр таригдаа. Бүтээсэ ехэтэй тракторнууд болон бусад техникээр хангалга дээшэлээ.

СССР-эй гадаадын худалдаа наймаанай эрьесэ 64,4 миллиард түхэригтэ хүргэгдөө. Социалис экономическа нэгэдэлдэ СЭВ-эй гэшүүн-оронуудтай худалдаа наймаан, научно-техническэ харилсаа холбоон үргэдхэгдэһэн байна.

Промышленностиин продукци худалдаха хахад жэлэй түсэб 102 процент дүүргэгдээ. Гол шухала эд хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргаха талаар олонхи даабаринууд үлүүлэн дүүргэгдээ.

Нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада, үйлэдбэриин ниитэ хэмжээн 14,6 миллиард түхэригөөр гэхэ гү, али 4,1 процентээр ургаа.

Ажалай бүтээсэ 3,3 процентээр ургаа. Тэрэнэй ашаар продукци үйлэдбэрилгын ургалтын 83 процент хангагдаа. Промышленна олонхи министерствэнүүдтэ ажалай бүтээсын ургалта салин хүлһэнэй дунда зэргын хэмжээнэй ургалтые уридлажа ябаа. Продукциин өөрын үнэ сэн хямдаруулагдаа, олзо доход оруулга дээшэлээ. Түрүүшын хахад жэлэй туршада орон дотор гол шухала продукцинууд иимээр үйлэдбэрилэгдөө: 710 миллиард киловатт-час электрын элшэ хүсэн; 307 миллион тонно нефть: (газай конденсадтайгаар); 265 миллион кубическа метр газ; 363 миллион тонно шулуун нүүрһэн; 76,2 миллион тонно булад; 52,9 миллион тонно хара металлай прокат; 9,3 миллион тонно булад соргонууд; 122 миллион тонно түмэрэй руда, 15 миллион тонно минеральна үтэгжүүлгэ (шэмэтэ бодосуудыень 100 процент гэжэ тоолоходо); ургаса хамгаалха 288 мянган тонно химиин хорото зүйлнүүд (условноор); 662 мянган тонно химическэ утаһан.

Нефть, газ, шулуун нүүрһэ малтан абалгын, хара металлай прокадай, булад сорго, автопокрышка, прибор, автомат болон тоолон тодорхойлолгын техникэ, нефтеаппаратурэ, хүнгэн болон эдеэ хоолой промышленностиин технологическа түхеэрэлгэ, тепловоз, электровоз, саарһа, цемент, хэбсаргагдамал түмэрбетон, минеральна үтэгжүүлгэ, ургаса хамгаалгын химическэ зүйлнүүдые, тракторнууд болон хүдөө ажахын бусад техникэ үйлэдбэрилхэ түсэбүүд дүүргэгдээ.

Арад зоной үргэн хэрэглэлэй олонхи эд бараа, тэрэ тоодо пумагжан, лен, торгон будүүдые, загаһанай мяхаар хэгдэһэн продукци, малай болон ургамалай тоһо, һүнэй продукци, шаажан болон сортовой амһарта, радио-түхеэрэлгэ, телевизор болон мебель бүтээн гаргалгын түсэбөөр хараалагдаһан ургалта хангагдаа.

Гэхэтэй хамта зарим министерствэнүүдэй үйлэдбэриин нэгэдэлнүүд болон предприятинууд баталагдаһан хэлсээнэйнгээ, бэелүүлхээр абаһан наряадайнгаа ёһоор захилшадтаа саг болзор соонь эльгээхэ ябадал хангаагүй байшоо.

Үйлэдбэриин зарим нэгэдэлнүүд болон предприятинууд ажалай бүтээсын өөрын үнэ сэнгэй, нөөсэлгын талаар түсэбүүдээ дүүргээгүй, хүн зондо багаар хэрэглэгдэдэг продукци бүтээн гаргаа.

Нэгэ нарядаар салингынь түлэдэг ажалай бригадна гуримаар хүдэлмэришэдэй хахадынь шахуу хүдэлдэг болонхой.

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд хабарай тарилгын хүдэлмэриие эмхитэйгээр үнгэргөө. Урид хэгдэһэн баримтын ёһоор 1983 ондо ургаса абахаар 212,9 миллион, тэрэ тоодо орооһото ургамалнууд 122,5 миллион гектарта таригдаһан. Нёдондо жэлэйхитэй сасуулбал, орооһоной кукуруза, орооһото-бобово ургамалнуудай, хлопогой, лендолгучецэй, рапсын тарилгын талмай үргэдхэгдөө. Тэжээлэй ургамалнууд 66,8 миллион гектарта, тэрэнэй 29,4 миллион гектарта олон жэлэй ногоон, силос болон ногоон тэжээл болгогдохо кукуруза 16,1 миллион гектарта таригдаа.

Уһалагдадаг, хатаагдаһан намаг газарай тарилга үргэдхэгдөө. Тэжээл бэлэдхэлгэ үндэр эршэмтэйгээр ябуулагдана. Ороной олонхи районуудта орооһото ургамалнуудые хуряалга үргэн дэлисэтэйгээр хэгдэнэ.

Малай тоо толгой олошороо, мал ажалай ашаг шэмэнь, продукци үйлэдбэрилгэ болон гүрэндэ худалдалгань дээшэлээ.

Энэ жэлэй түрүүшын хахадта, нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада, ниитын ажахыда мяха үйлэдбэрилгэ 7, һү—10, үндэгэ—5 процент дээшэлээ. Мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ худалдан абалгын түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ.

Гэхэтэй хамта зарим колхозууд болон совхозууд мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэбые дүүргээгүй, үйлэдбэриин ургалтын нөөсэ арга боломжонуудые хэрэглэнэгүй.

Техникын олонхи зүйлнүүдые, минеральна үтэгжүүлгэ болон тэжээлэй нэмэлтэнүүдые хүдөө ажахыда дамжуулан үгэхэ түсэб дүүргэгдээ.

182 мянган трактор, тарияа хуряалгын 56 мянган, хартаабха хуряалгын 6,5 мянган, силос хуряалгын 23,5 мянган комбайн, свекло хуряалгын 4,6 мянган машина, уһа сасадаг 7,7 мянган машина болон түхеэрэлгэ, тракторай 42,7 мянган косилка, хлопок хуряалгын 5 мянган машина болон бусад олон техникэ хүдөө ажахыда үгтөө.

Хүдөө ажахы (шэмэтэ бодосой 100 процентдэ абажа тоолоходо) 11,5 миллион тонно гэхэ гү, али 1982 оной түрүүшын хахадтай сасуулбал, 1,1 миллион тонноор ехэ минеральна үтэгжүүлгэ, 336 мянган тонно гэхэ гү, али 24 мянган тонноор ехэ химическэ тэжээлэй нэмэлтэ абаа.

1982 оной нэгэдэхи хахад жэлэйхитэй сасуулбал, агропромышленна комплексдо, хүдөө ажахые үйлэдбэриин зүйлнүүдээр хангадаг һалбаринуудта капитальна барилгада һомологдоһон мүнгэ зөөриин хэмжээн 6 процентээр ехэ гэхэ гү, али 19,6 миллиард түхэригөөр дээшэлээ, тэрэ тоодо хүдөө ажахыда 16,3 миллиард түхэригөөр ехэ болоо.

КПСС-эй ЦК-гай майн (1982 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдтэй, Эдеэ хоолой программын зорилгонуудтай тааралдуулан, хүдөө ажахын үйлэдбэриин экономикые хүтэлбэрилгэ нарижуулан һайжаруулагдана, колхоз болон совхозуудай экономико бэхижэнэ, кадрнуудые тогтонижуулха тушаа хэмжээнүүд абтана, ажалай түлөөһэнэй аккордношангай гуримтай бригадна подряд нэбтэрүүлэгдэнэ. Агропромышленна нэгэдэлнүүд хаа хаанагүй эмхидхэгдэнэ.

(Эхин. Түгэсхэлынь 2-дохи нюурта).

КПСС-эй ЦК-гай ИЮНИИН (1983 он) ПЛЕНУМЭЙ ШИИДХЭБЭРИ БЭЕЛҮҮЛХЫН ТҮЛӨӨ

ШҮҮМЖЭЛХЫ ЁҺООР ШЭНЖЭЛЭН...

КПСС-эй Баунтын райкомой пленум зардагдажа, «КПСС-эй ЦК-гай июниин (1983 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Ю. В. Андроповой хэлэһэн үгэ соо табигдаһан заабаринуудые дүүргэхэ талаар районой партийна организацийн бэелүүлхэ зорилгонууд тухай» асуудал зүбшэн хэлсэбэ.

Тус асуудалаар элидхэл хэлэһэн КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь В. Д. Раднаев партиин ЦК-гай июниин Пленумэй документнүүдэй гүнзэгы удха шанар тухай, тэдэ хараалагдаһан зорилгонууд тухай дэлгэрэнгы тоогтоо. Районой ажалша коллективүүдэй дунда ябуулагдадаг үзэл сурталай хүдэлмэриин ашаг үрэ һүүлэй жэлнүүдтэ нилээд дээшэлһэн байна гэжэ тэмдэглээ. Тэрэнние хэдэн жэшээнүүдээр баримталһан байна.

Жэшээнь, Багдаринай геолого-бэдэрэлгын экспедициин коллектив арбан нэгэдэхи табан жэлэй эхиндэ технико-экономическа гол даабаринуудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Буряадай АССР-эй байгуулагдаһанай 60 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаһан социалис уялгануудые нэрэ солодоо хүрэмөөр бэелүүлжэ шадаа. Экспедициин захиргаан болон партийна эхин организаци үзэл сурталай-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин алибаа онол аргые шадамаараар хэрэглэнэ. 1982 ондо КПСС-эй райкомой парткабинет Багдаринай экспедициидэ эмхидхэгдэһэн политическэ болон экономическа һуралсалай дүй дүршэл согсолоо һэн. Тус коллективтэ нимэ һуралсал эмхитэйгээр ябуулагдана, хэшээлнүүд удха шанартайгаар, бодото ажал хэрэгтэй нягта холбоотойгоор үнгэргэгдэнэ. Н. З. Печенюк, И. С. Яхно гэгшэд районой эгээл бэлигтэй пропагандистнар гэжэ тоологдодог юм.

Байгал-Амарай түмэр замай барилгада модон материал бэлдэдэг Муйска леспромхозой модо бэлдэхэгшэд, 30-дахи партиин геологууд, Ципиканска приискын алта олзоборилогшод, «Ципиканский» совхозой малшад Буряадай АССР-эй 60 жэлэй хүндэлэлдэ абаһан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ бшуу.

Ажалша зарим коллективүүдтэ бригадна подрядай гуримаар ажалаа эмхидхэхэ түрүү арга дүршэл нэбтэрүүлэгдэнэхэй. Буряадай АССР-эй байгуулагдаһанай 60 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаһан приискын участогой В. С. Комогорцевой толгойлдог горнягуудай бригада нэгэ нарядаар ажаллахада, халаанай даабарие үдэр бүри 10—15 процентээр үлүүлэн байна.

Дааһан хэрэгтээ зохёохы шадабаритайгаар, партийна тон ехэ харюусалгатайгаар хандадаг, эдэбхитэй, үүсхэлшэ, хүнэй түлөө анхаралаа ходо табижа ябадаг хүтэлбэрилэгшэд район дотор олон. Тэдэнэр хэзээдэ хүн зондо хүндэтэй, ниитын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадалсадагаараа онсо шалгардаг байна.

Гэхэтэй хамта элидхэлшэ ажалша коллективүүдэй дунда ябуулагдадаг үзэл сурталай, ниитэ-политическэ хүдэлмэридэхи дутагдалнууд тушаа тоогтоо. Энэ шухала хэрэг ёһын тэдысэ, коллективэй урдахи зорилготой ямаршье холбоогүйгөөр эрхилэгдэнэ. Хүтэлбэрилхы зарим тушаалтад энэ хүдэлмэриин удха шанарые мэдэрдэггүй байха юм. Энэ ушарта Джилиндын совхозой директор Н. Г. Цыбиков, парторганизациин секретарь Б. Д. Базаров, профкомой түрүүлэгшэ П. И. Мантыков горитой шүүмжэлэлдэ ороо.

Коммунис үзэл бодолой ёһо гуримые, алибаа хуулинуудые баримталдаггүй, тушаалта албаяа хубиингаа хэрэгтэй худхадаг, ниитын зөөридэ гар хүрэдэг байһан зарим хүтэлбэрилэгшэдэй нэрэ пленум дээрэ дурдагдаа. Гүрэнэй мүнгэ зөөри үбэршэлһэн Баунтын лесхозой директор байһан А. И. Распопов, энэл предприятиин механик В. В. Преловский, «Искра» гэжэ алта угаагшадай артелиин түрүүлэгшэ П. М. Павлов болон бусад хэдэн хүнүүд хуулиин ёһоор гэмнэгдэхэ ёһотой болобо.

Байгал-Амарай түмэр замай барилгашадай дунда ябуулагдадаг үзэл сурталай-политическэ хүдэлмэрине эрид һайжаруулха эрилтэ табигдаба. Гансахан 670-дахи СМП-гэй коллективтэ 19 үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэд ажаллана. Витим дээгүүр табигдаһан хүүргэ барилгада 20 ондоо үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэд хабаадалсаа һэн. Интернациональна хүмүүжүүлгын удха шанартай элдэб янзын хэмжээ ябуулганууд эмхидхэгдэнэ.

Түмэр замай табигдаха газарые бэлдэжэ байһан 36-дахи мехколонниин парторганизациин секретарь Г. М. Кузнецов пленум дээрэ үгэ хэлэхэдээ, районно центрһээ холуур оршодог поселогуудтахи үзэл сурталай хүдэлмэри ябуулдаг эдэбхитэдые дүтэ руунь суглуулжа, кустовой семинар үнгэргэдэг болоо һаа, һайн байгаа гэжэ дурадхаба. Тиихэ зуураа БАМ-ай барилгашадай үмэнэ КПСС-эй обкомой ба райкомой лекторнууд лекци үсөөн уншана гэһэн ажаглалта хэбэ. Гадна республикын артистнар тиишэ ошодоггүй шахуу.

Ципиканска приискын партийна комой секретарь О. Д. Ямпилов горняк мэргэжэлтэдэй, геологуудай дунда бирагүй ябадалтай хүнүүд бии, тэдэнэр ниитын хэрэгэй түлөө оролдохогүй, харин хайшан гээл һаа, өөрөө зөөри ехээр суглуулхамнии ааб гэһэн сэдьхэлэй үбшэндэ нэрбэгдэнхэй ябадаг гэжэ тэмдэглээ. Олон горняк мэргэжэлтэд, геологууд алта малтагшадай артельнүүдтэ хүдэлмэрилнэ.

Гэхэтэй хамта приискын үйлэдбэриин участогуудта хүдэлхэ тусхай эрдэмтэй мэргэжэлтэд олоор дуталдажа байха юм.

Багдаринай экспедициин парторганизациин секретариин орлогшо И. С. Яхнов пленум дээрэ үгэ хэлэхэдээ, КПСС-эй райком, тэрэнэй пропаганда ба агитациин таһаг хадаа агитатор, пропагандист, лектор болон политинформаторнуудтай ажал ябуулгада анхаралаа ехээр хандуулха ёһотой байгаа гэһэн ажаглалта хэбэ. Тэдэнэртэ туһалха, һургаха, ниитын хүндэтэй даабарида дүршүүлхэ шухала. Тэрэшэлэн партийна эхин организацинуудай хүдэлмэридэ үдэр бүриин туһаламжа хэрэгтэй байһые тэрэ элирхэйлээ.

Районой «Витимские зори» газетын хүдэлмэри пленум дээрэ үргэнөөр шэнжэлэгдэһэн, дутуу дунданууды-нь элирхэйлһэн байна. Илангаяа социалис мүрысөө эмхидхэлгэдэ анхаралаа хандуулхые хүсэбэ.

Районой соёл гэгээрэлэй эмхи зургаануудай, соёлшодой ажал ябуулга тушаа пленум дээрэ үргэн хөөрэлдөөн болоо.

Пленум дээрэ районой больницын парторганизациин секретарь Т. В. Капустина, районой газетын редактор А. Ж. Цыренов, райгүйсэдкомой соёлой таһагые даагша В. И. Бакуменко. Монгойн совхозой директор Ф. Н. Башкуев болон бусад үгэ хэлэһэн байна.

А. ЖАМСАРАНОВ.

ХҮНДЭТЭЙ ДАА...

КОММУНИСТ ТУХАЙ хөөрөөн

Коммунистнуудай марксистско-ленинскэ һургаал шудалха, политическэ талаар бэлэдхэлээ улам дээшэлүүлхэ хэрэгтэ пропагандистын дүүргэдэг үүргэ угаа ехэ. Пропагандист хадаа ажалшадые революционно сэсэ мэргэн һургаалаар зэбсэгжүүлнэ, коммунис хүгжэлтын ёһо гуримуудые, саашадаа бэелүүлэгдэхэ зорилгонуудые гүнзэгыгөөр тайлбарилжа үгэнэ.

Эгээл нимэ уг зорилготойгоор Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадай пропагандист Нина Павловна Коробенко партийна энэ хүндэтэй даабарине дүүргэжэ ябадаг гээшэ. Клинцовско бүд нэхэлгын техникум дүүргэһэн залуухан басаган 1971 ондо Улаан-Үдын нооһо угаадаг фабрикын ахалагша сортлон илгагшаар хүдэлжэ эхилээ бэлэй. Т. А. Рубцова, Н. Н. Каратуева, В. Ф. Дмитриева гэхэшэлэн аха нүхэдэй баян дүй дүршэлдэ һураһан, жэншэдгүй шудалһан байха юм. Тиигэжэ ехэ коллективэй ахалагша мастер хүтэлбэрилэгшэ, хүмүүжүүлэгшэ болотороо дэбжэн ургаа бшуу.

1981 ондо Н. П. Коробенко КПСС-эй гэшүүнээр абтаа һэн. Залуу коммунисткада өөрынгөө цехтэ пропагандистаар хүдэлхэ тушаа дурадхахадань, зааханшье маргаа, арсаагүй. Тиимэ хүндэтэй, харюусалгатай даабарине дүүргэжэ эхилһэн юм. Нёдондо СССР-эй Эдеэ хоолой программа шудалха һургуулине хүтэлбэрилөө. Тэрэ һургуулида 16 коммунистнууд, 6 комсомолшууд һураһан юм.

— Түрүүшын хэшээлэй эхилхын урда тээ үхибүүн шэнги баһашье тэбдээд, тээлмэрдээд абааб. Эдэ нүхэдтэсэ имагтал үйлэдбэриин, ажалай талаар харалсадаг, тус бүхэнэй шанар шэнжые һайн мэдэхэ байгааб. Харин мүнөө эдэнэртэ юумэ ойлгуулжа шадаха хүн гүб, хэлэһэн үгыемни шагнаха юм гү гэһэн бодолдо абтаа агша һэм, — гэжэ мүнөө Нина Павловна хөөрэдэг.

Залуу пропагандистын үнгэргэһэн тэрэ түрүүшын хэшээлэй болоходо, би тэндэ байлсаа һэм. «Сүлөөтэ республиканудай эбдэршэгүй союз» гэһэн темээр хэһэн хөөрөөень эндэ суглараһан һурагшад амяа татангүй гэхээр шагнажа һуугаад һэн. Хараха янзада пропагандист түрүүшээр бага-сага түдэгэсэһэн шэнги байгаа. Гэбэшье саашаа дуугарха бүреэ «сэбэр» харгыда ороо. Нина Павловна темээ тон зүбөөр тайлбарилаа, СССР-эй байгуулагдаһан түүхэһээ һабагшалан, һонирхол татамаар жэшээнүүдые, тоонуудые дурдаа. Тэдэнь үни сагһаа хэлэгдэдэг зүйлнүүд бэшэ, харин һүүлэй үеын, шэнэ баримтанууд һэн. Пропагандистын хэлэжэ байһан үгые анхаралтайгаар шагнажа байһан һурагшад хэшээлэй сагай барагдаһыешье обёорбогүй.

Энээхэн түрүүшын хэшээ бүхэли жэлэй туршада үнгэргэгдэхэ һуралсалай ябасын ёһотойл найдамтай үндэһэ һууринь боложо шадаа гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Орёо гүнзэгы удхыень тайлбарилхада хүшэр темэнүүд ушараа. «Мүнөөнэй үе шатада КПСС-эй бэелүүлхэ аграрна политика», «КПСС-эй ЦК-гай майн (1982 он) Пленум агропромышленна комплексые саашадань хүгжөөхэ тухай», «Арбан нэгэдэхи ба арбан хоёрдохи табан жэлнүүдэй туршада хүдөө ажахые хүгжөөлгэ» гэхэ мэтын асуудалнуудаар хэшээл үнгэргэхын түлөө пропагандист ехэ бэлэдхэл хээ. Тиимэ байгаашьегүйдөө аргагүй. Хүдөө ажахын үйлэдбэридэ хабаатай ямаршье асуудал тэрээндэ хүсэд ойлгогдомоор бэшэ байгаа.

Нина Павловна ээлжээтэ хэшээлдээ ехэ харюусалтатайгаар, оролдосотойгоор бэлдэдэг пропагандист. Тэрэнэй парткабинет соо урдаа хэдэн олон ном табижархёод уншажа, олоһон хэрэгтэй юумэеэ буулган бэшэжэ һуухыень оло дахин хaраaб. Партийна документнүүдые шудалангүй, тусхай мэдээсэлэй литература, жэшээ, баримтануудые зааһан зүйлнүүдые уншангүй яажа хэшээл үнгэргэлтэйб. Гадна парткабинедһээ харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдые, — плакат, диаграмма, карта юхэ мэтые абадаг нариин гуримтай.

Нүхэр Коробенко областной комитедэй дэргэдэхи марксизм-ленинизмын университедэй экономическа отделенидэ һуража, энэ жэлэй май һарада эрхим сэгнэлтэтэйгээр дүүргэһэн байна. Университедтэ шалгалта бариһанай хойто үдэрынь тэрэнэй хүтэлбэрилдэг һургуулиин һүүлшын хэшээл үнгэргэгдэбэ. Энэ шалгалтые тэдэнэр амжалтатайгаар дабаһан, һурагшадай бэшэһэн рефераднуудта бултандань пропагандист «эрхим һайн» гэһэн тэмдэглэл хээ һэн.

— Энэ жэлэй политическэ һуралсалай дүүрээд байхада, партийно-политическэ һуралсал һургуулиин һурагшадай үйлэдбэриин хэрэгтэнь ямар жэшээтэйгээр нүлөөлдэг гээшэб гэжэ Нина Павловнаһаа асуубаб.

— Полит-һуралсалай ба ажалай үрэ дүнгүүдэй хоорондо холбоо эли тодоор харагдадаггүй шэнги байдаг. Энэмнай газаа талаһаань адаглахада ааб даа. Харин үнэндөө тиимэ бэшэ. Һурагшад һуралсалдаа эдэбхитэйгээр хандаха бүреэ конспектээ саг сооньь, һайнаар, алишье талаһаа гүйсэд дүүрэнээр бэшэхые оролдоно, олон юумэ мэдэжэ абахые эрмэлзэнэ. Бүтээсэ ехэтэйгээр ажалла-

ЕХЭ ҺҮНЭЙ ТҮЛӨӨ

Тунга хүхэ ногооной шэмэтэй байха үедэ адууһа малай ашаг шэмэнь хараа байса дээшэлдэг гээшэ. Тиимэһээ энэ талаар Хүрбын совхозой үхэршэд, һаалишад сагаан эдеэ элбэгжүүлхэ хэрэгтэ горитой хүдэлмэри ябуулжа байна.

Энэ ажахын түбэй һү һаалиин фермын һаалишад 2 бүлэг болон хубаараад, Талын-Мухар, Хужарта гэжэ газарнуудта зуһаланда оронхой. Тус фермын түрүүшүүл М. Мухомедзянова, Ф. Бариева, Д. Дарижапова болон бусад зунай зулгы һайхан сагай үедэ даалгагдаһан үнеэдэйнгээ һү һаамынь дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэхэн оролдолго гаргаа.

Энэ коллектив һү һааха, гүрэндэ худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэбүүдые болзорһоонь урид бэелүүлһэн юм. Мүнөө тэдэнэр гурбадахи кварталайнгаа даабарие үлүүлэн дүүргэхын хойноһоо оролдожо ябана.

Ц-Х. ГОМБОДОРЖИЕВА, хүдөө бэшэгшэ.

Хори.

ЗОРИЛГОЁО БЭЕЛҮҮЛБЭ

«Одон» совхозой һаалишад оронойнгоо Эдеэ хоолой программа бэелүүлхэ хэрэгтэ ехэхэн хубитануудаа оруулжа ябана. Тусхайлбал, эдэнэр сагаан эдеэ элбэгжүүлхэ талаар яһала оролдолго гарган хүдэлнэ. Мүнөө һүүлэй дүнгөөр тус ажахын малшад тоһоной заводто һү тушааха зургаан һарынгаа даабарие болзорһоонь урид дүүргэбэ.

Түсэбэй дүүргэлтэдэ һаалишад районно Советэй депутат Пагма Гомбожапова, Александра Анисимовна Хлескина, Вера Батуевна Чимитдоржиева, Анна Котляровская гэгшэд хубитаяа оруулаа.

В. РАДНАЕВ.

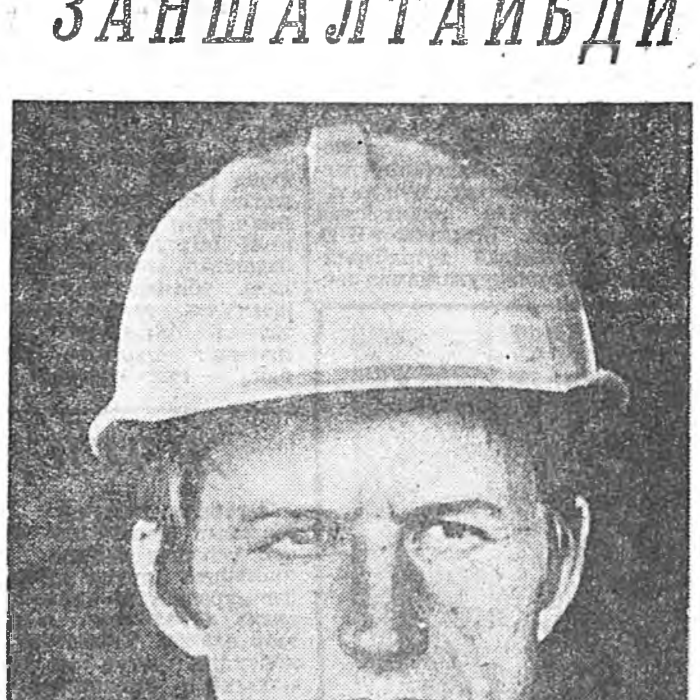
Мухар-Шэбэр.

ҮГЭДӨӨ ХҮРЭДЭГ ЗАНШАЛТАЙБДИ

«Би — барилгын эзэнби» гэһэн далита уряа доро Буряадай участогай барилгашад мүрысэжэ, үдэрһөө үдэртэ гайхамшагта амжалтануудые туйлана. Барилгын ёһотой эзэн байхын тула ганса эрхим һайнаар хүдэлхэ бэшэ, харин хамаг ехэ, багашье юумэндэ тон харюусалгатайгаар хандаха гэһэн эрилтэ табигдана. Барилгын үнэтэй сэнтэй материал гамнаха, мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхэ хэрэгтэ хүн бүхэн хубитаяа оруулалсажа байха зэргэтэй. Тэрэгүйгөөр үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлжэ, даабаряа дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ гээшэ бэрхэтэй болохо бшуу.

Минии хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив тон харюусалгатай участок дээрэ ажаллана. Бидэ шпалануудые рельсдэ холбон хадажа, түмэр харгы барилгашадта эльгээдэг зомди. Бидэнэй харюусалгаяа мэдэрэн, үнэн сэхээр ажаллаа һаа, түмэр харгы хурдан түргэнөөр табигдаха ха юм. Бригадымнай гэшүүд эдэ бүгэдые сэдьхэл зүрхөөрөө мэдэрдэг. Тиимэһээл хамаг бүхы хүсэ шадалаа ажал хэрэгтээ зорюулдаг, хүдэлмэриин минута бүхэниие ашаа үрэтэйгөөр хэрэглэхэ гэжэ оролдодог заншалтай.

Шпалануудые рельсдэ холбон хадаха гээшэ хүндэшье, хүндэтэйшье ажал. Мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлэнгүйгөөр ажалдаа үндэр һайн бүтээсэ туйлахын аргагүй юм. Бригадымнай гэшүүд хүдэлмэриин хэдэн ондоо мэргэжэл шудаланхайнууд. Электрокран, электро-балта хүдэлгэхэ мэргэжэлнүүдые ехэл нариинаар шудаланхай. Энэ бүхы техникээ шадамар бэрхээр ашаглаха гэжэ эрмэлзэдэг болонхой. Бидэ шадаал һаа, электрын элшэ хүсэ арьбалха, алмаха гэжэ эрмэлзэдэгбди. Гансашье хадааһа минии хаяхагүй, шпала болон рельснүүдые хэрэгсэлһээ гаргахагүй гэһэн эрилтэ хүн бүхэнэй урда табигдадаг. Бригадынгаа тусхай совет эмхидхээ һэмди. Энэ соведэй гэшүүд хүдэлмэриин шанарые шалгадаг, ажалай журамые шангадхаха талаар эдэбхитэй ажал ябуулга хэдэг. Энэ соведэй хүдэлмэрие бригадымнай үнинэй гэшүүн Николай Рябов шадамар бэрхээр эрхилнэ. Виктор Ищенко профсоюзай бүлэгые, би өөрөө партийна бүлэгые толгойлноб.

Бидэ хүн бүхэндэ хүдэлмэри олгожо үгэхэ, ажалай минута бүриие зүбөөр, ашаа үрэтэйгөөр хэрэглэхэ гэжэ эрмэлзэдэг гээшэбди. Бригадымнай гэшүүд нимэ шанга эрилтэ доро хүдэлжэ дадаһан зон. Бэс бэеынгээ хэһэн ажалай шанарые шалгалсадаг, бэс бэедээ туһалалсадаг. Бригадымнай коллектив арбаад үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэдһөө бүридэнэ. Армян, грузин, украин, ород, белорус, татар яһанай түлөөлэгшэд манай дунда бии. Татар Ахат Ситунковтой бүри Звёздно посёлогһоо БАМ-ай барилга эхилээ һэмди. Белорус Федор Киндер, украинец Виктор Ищенко болон бусад халаан бүриингөө даабари 130—140 процент дүүргэдэг заншалтай. Бригадын гэшүүдэй бултадаа коммунис ёһоор ажалдаа хандаһан дээрэһээл, бидэ даабаряа хододоо үлүүлэн дүүргэжэ, түмэр харгын рельс табидаг А. Бондариин бригадые материалаар дутамаггүйгөөр хангадаг болонхойбди.

Эбтэй ажалай үрэ ехэ гээд хэлсэдэг. Энэ тон лэ зүб гээд хэлэхэ байнаб. Бидэ А. Бондариин бригадатай социалис мүрысөөнэй хэлсээ баталаад, ажаллажа байнхайбди. Дундаа ходо ябалсадаг, даабариин болон уялгын дүүргэлтые шалгалсадаг заншалтайбди. Тиихэдэ Новокузнецкын В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ металлургическа комбинадай рельс гаргадаг цехэй, Тайшедэй шпала гаргадаг заводой коллективүүдтэй ажалай хэлсээ баталанхайбди. Жэлэй эхинһээ рельс болон шпала дутамаггүйгөөр абаад, 17 километр зайда хүрэхэ рельс бэлдэхээд байнабди. А. Бондариин бригадын коллектив Хойто Муяын хадануудһаа зүүлжээ Витим тээшэ түмэр харгы табижа эхилбэ.

Энэ хүнгэн бэшэ зорилго. Гэбэшье олон мянган хүдэлмэришэд оролдосотой шангаар хүдэлөөд байбал, энэ урдаа табиһан түсэбөө заабол бэелүүлхэ аргатай. Таксимо хүрэтэр түмэр харгы табиха даабари саг болзортонь дүүргэхэ хэрэгтэ минии бригадын хүбүүд хубитаяа оруулха бээзэ. Бидэ мүнөө гурбан халаанай туршада ажалланабди. Бүхы ажалаа бригадна подрядай гуримаар хэжэ, даабаряа 140—150 процент дүүргэнэбди. Нэгэдэхи кварталай дүнгөөр КПСС-эй Хойто Байгалай горкомой дамжуулгын Улаан вымпел абаа һэмди. Буряадай АССР-эй 60 жэлэй ойдо зорюулан абаһан уялгаяа бүри Майн 1-дэ амжалтатайгаар дүүргээ бэлэйбди. Туйлаһан амжалтаяа улам арьбадхаха хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа элсүүлнэбди.

В. БРИТИКОВ, Ленинскэ комсомолой шангай лауреат, 581-дэхи СМП-гэй бригадир.

М. МИНЕЕВЭЙ фото.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ БАТА АЛХАМУУД

(Түгэсхэл. Эхининь 1-дэхи нюурта).

1983 оной нэгэдэхи хахадта бүхы түхэлэй транспортаар ашаа зөөлгэ 3,7 триллион тонно-километртэ хүргэгдөө, энэнь нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада, 5,2 процентээр ургаһан болоно. Пассажирнуудые зөөлгэ 451 миллиард пассажиро-километр болоо гэхэ гү, али 3,1 процентээр ургаа. Энэ талаар түсэбтэ даабаринууд үлүүлэн дүүргэгдээ.

Гэхэтэй хамта арадай ажахын зарим ашаа зөөхэ эрилтэнүүдые транспорт хангажа шадаагүй гэжэ СССР-эй ЦСУ-гай мэдээсэл дотор тэмдэглэгдээ.

Хэлхээ холбооной предприятинууд продукци гаргаха түсэбөө дүүргээ, тэрэнэй хэмжээн 4,8 процентээр ургаа. Гэхэтэй хамта хүн зониие хангаха хүдэлмэриин шанар зарим ушарта доогуур байһан зандаа.

Гүрэнэй капитальна һомололгын мүнгөөр гол фондонуудые ашаглалгада оруулалга 36 миллиард түхэригөөр үлүүлэн дүүргэгдээ. Энэнь нёдондо жэлэйхиһээ 2,9 миллиард түхэригөөр ехэ болоно.

Шэнэ барилга хэгдээ, предприятинууд һэльбэн шэнэлэгдээ.

Арадай ажахыдахи гүрэнэй капитальна хүдэлмэридэ һомологдоһон мүнгэнэй хэмжээн 57,9 миллиард түхэриг боложо, 1982 оной түрүүшын хахадтай сасуулбал, 3,5 миллиард түхэригөөр ургаһан байха юм.

Тэрэ үеынхитэй сасуулбал, подрядна хүдэлмэриин хэмжээн 4 процентээр дээшэлһэн байна. Ажалай бүтээсэ 2,8 процентээр ургаа. Барилга дээрэ хүдэлжэ байһан бүхы бригадануудай 40-һөө дээшэ процент бригадна гуримаар хүдэлнэ.

Гэхэтэй хамта ашаглалгада тушаагдаха барилганууд дээрэ мүнгэ зөөри тараангүй, нэгэ шэглэлтэйгээр, үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ ябадал сүм туйлагдаагүй байһаар, фонднууд болон үйлэдбэриин зарим хүсэнүүдые ашаглалгада оруулха түсэбүүд дүүргэгдээгүй, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, барилга-хабсаралгын хүдэлмэри өөрын үные хямдаруулха түсэбэй дүүргэлтэ хангагдаагүй үлэшоо.

Түрүүшын хахад жэлдэ арадай ажахыда хүдэлжэ байһан хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай тоо дунда зэргээр 114,8 миллион боложо, нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулхада, миллион хүнөөр олошороо.

1982 оной түрүүшын хахадта арадай ажахыда хүдэлжэ байһан хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай һарын дунда зэргын салин хүлһэн 177 түхэриг байгаа һаа, мүнөө 181 түхэригтэ хүрөө. Колхознигуудай салин хүлһэн 7 процентээр ургаа.

Хүн зон ниитын хэрэглэмжын фондһоо 64 миллиардһаа дээшэ түхэригэй түлөөһэ ба хүнгэлэлтэдэ хүртөө гэхэ гү, али нёдондо жэлэй энэ үеынхиһөө энэнь 2,6 миллиард түхэригөөр ехэ болоно. Эдэ түлөөһэ ба хүнгэлэлтэнүүдые хараада абахада, хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай һарын салин хүлһэн 249 түхэриг болоно.

Гүрэнэй болон кооперативна худалдаа наймаагаар розничнэ эд бараа наймаалга 147,7 миллиард түхэриг боложо, нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулхада 1,6 процентээр ургаһан болоно. Хахад жэлэй түсэб дүүргэгдээгүй, эд бараа наймаалгын дээшэлбэшье, эдеэ хоолой болон промышленна зарим эд бараанда хүн зоной ургажа байгаа эрилтэнүүд дүүрэн хангагданагүй.

Хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха талаар хүдэлмэриин хэмжээн 6 процентээр ургаа.

Гүрэнэй, ниитын болон кооперативна предприяти ба эмхинүүдэй (гэр байра барилгын кооперативуудые оруулалсан), колхозуудай мүнгэ зөөрөөр баригдаһан 33,5 миллион дүрбэлжэн метр талмайтай 640 мянган шэнэ байрада ажалшад түбхинэн ороо.

105 мянган һурагшадай һураха юрэнхы эрдэмэй һургуулинууд, һургуулиин наһа гүйсөөгүй 127 мянган үхибүүдэй саад, яслинууд, 13 мянган оронтой больницанууд, халаанай туршада 27 мянган хүниие хангаха амбулаторно-поликлиническэ эмхи зургаан болон социально-соёлой бусад барилганууд ашаглалгада тушаагдаа.

Гэхэтэй хамта байрын гэрнүүд болон социально-соёлой зарим барилгануудые бодхоохо хахад жэлэй түсэб дүүргэгдээгүй гэжэ СССР-эй ЦСУ-гай мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ.

2,1 миллион, тэрэ тоодо дээдэ һургуулитай 0,8 миллион, дунда тусхай һургуулитай 1,3 миллион мэргэжэлтэд арадай ажахыда эльгээгдээ.

1983 оной июлиин 1-нэй байдалаар Советскэ Союзай хүн зоной тоо 272,5 миллион байба.

Ороной ажалша коллективууд КПСС-эй ЦК-гай июниин (1983 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые нэгэн дуугаар дэмжэн һайшаажа, 1983 оной түсэбүүд болон социалис уялгануудые дүүргэлтэ, үлүүлэн дүүргэлтые хангаха талаар хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлнэ.

(ТАСС).

СОВЕТ ОР...

РСФСР:

ПРОХОДНОИН ДЭРГЭДЭХИ ОГОРОД

Тольятти хотын автомобиль бүтээгшэд хүдэлмэриһөө бусаха замдаа өөһэдынгөө огородто орожо, овощ хуряадаг болонхой. Заводой проходнойн газааһаа грядкануудынь эхилдэг. Предприятиие тойроод урдань хэрэглэгдэдэггүй байһан газарта һайн шанартай шорой асаржа тарааһанайнь, үтэгжүүлгэ хэжэ һайжаруулһанайнь ашаар тэндэһээ муу бэшэ ургаса абтадаг болонхой.

Волго дээрэхи автозаводой барилгын һүүлээр тэрэниие тойроод хооһон газар харлажа харагдадаг һэн. Заводой профсоюзай комитедэй ба ахамад архитекторэй управлениин дурадхалаар энэ газарые һайжаруулха гэжэ шиидхэгдэһэн байгаа. Тиигэжэ хоёр жэлэй саада тээ заводые тойроод таримал участогууд ногоороо һэн.

Мүнөө жэлдэ үшөө 20 гектар газар һайжаруулагдахаар түсэблэгдэнэ. Участогуудта хара шорой тараагдана, уһанай соргонууд баригдана. Заводой ниитын эмхинүүд огородой участогуудай тооё хоёр дахин олошоруулха, огородтой болохые хүсэһэн бүхы хүнүүдые хангаха гэжэ хараална.

УКРАИНА:

ДҮЦЭН ЖЭЛ БОЛООД...

Дайнай уршагаар хахасаһан аха дүү Луневууд 40 жэл үнгэрһэн хойно түрэл газар дээрээ дахинаа уулзаба.

Дайнай урда тээ гэр бүлынь ажаһуудаг байһан Харьковска областиин Красноград хотодо Лариса Ивановна Хусейноваһаа бэшэг ерэһэн байгаа. Долоотой байхадаа Узбегэй Гиждуван хотодо нүүлгэн гаргагдаһан байгааб гээд тэрэ бэшээ һэн. Шамситдин Хусейнов гэжэ багшын бүлэ тэрэниие үргэхые абаад, хүмүүжүүлһэн байгаа. Гэбэшье дайнай һая эхилжэ байхада үгы болоһон Ваня дүүнь хаана

·ТАСС·АПН·
ДЭЛХЭЙ ДЭЭРЭ ЮУН БОЛОНОБ
·ПРЕСС-БЮРО·

ХУУДАҺАНДАМНАЙ: НАЙРАМДАЛАЙ СОВЕТ ФОНД ...ГАЛАН БАЙДАЛАЙ ТҮЛӨӨ ...ЭСЭЛ

...АЛИС ОРОНУУДААР ...АЛТА НЭГЭДЭЛҺЭЭ ЭХИТЭЙ ...Б ҺОНИН

...МДАЛЫЕ хамгаалгын совет ...й Ленинградай отделениин ...түхэриг эльгээгдэһэн байгаа. ...басаган энэ мүнгые Ан... hy худалдажа абахыень ...уйһан байба. Тиигэжэ Та... Эб найрамдалай совет фон... оруулагдажа, жэлэй турша... ...дайхидhaa ороhон 2 мил... түхэригтэ нэмэгдэһэн байха

...алай совет фонд хадаа пра-

ТҮМЭНЭЙ ...МХИ

...хабаагүй ниитын эмхи мүн. ...до эмхидхэгдэн байгуулагдаа ...мдал болон арадуудай хоо... барисаае бэхижүүлгэдэ үүр... ...үлхэ гэһэн зорилго тэрэнэй ...на. Холбоото Штадууд бо... союзнигуудай СССР-тэ эсэр... ...ай үүдхэжэ байлан жэлнүүд... эхилһэн байгаа. Эдэ хар... ...үдтэнь харюу болгожо, эб ...хамгаалхын империалис ...хэй ябуулгануудhaa хохидог... ...ын тула совет хүнүүд мүнгэ ба гүрэнэй элдэб эмхинүүд... ...илһэн байгаа.

...хэдэ өөрын жасатай юм. ...угтэһэн мүнгэ зөөри энэ ...ардадаг. Пропагандистска ба ...удэлмэридөө тэрэ 4.5 милли... ...ратай—эдэбхитэдтэ, хүдэлмэ... колхозниитуудта, эрдэмтэд ...эртэ, пенсионернүүд болон ...тушаглэнэ. Энэ хүдэлмэ... ...үүд иимэ: бүхы орон до... ...миллионhoo дээшэ гэхэ гү, ...ехэ наhанай хүнүүдэй хахад ...эб найрамдалай хэрэгые ...ын түлөө хубитаяа оруул...

...ниин солхооб эльгээхэдэнь, ...итрий Ольдерогге Африкын ...рхэй ба соёлой түүхые шэн... ...түлөө абаhан уласхоорон... — мянган долларые фонд... ...бүлэг ухаалан зохёогшод ...шуулгын шагналаа —7900 ...ан байна. Эсэгэ ороноо хам... ...ехэ дайнай ветеран Алексей ...бүлынгөө гэшүүдэй тоогоор ...6 түхэриг дамжуулдаг бай... ...сионер Сарра Суховольская ...эсэлһэн 7 мянган түхэригые ...оруулхые найдуулһан байна.

Ленинградска областиин Волхов хотын хүдэлмэришэн Юрий Тугаринов мянгаад түхэриг оруулхадаа, иигэжэ бэшэһэн байна: «Дайнай жэлнүүдтэ наһа бараһан эсэгынгээ дурасхаалые Лидия һамгантаяа хамта ёһолон хүндэлхые хүсэнэб». Элитэ мэдээжэ артистнууд концертнүүдые эмхидхэхэдээ, тэндэһээ олоһон мүнгэеэ Эб найрамдалай жасада мүн лэ оруулдаг байна. Иимэ ябуулганууд үнэн зүрхэнһөө хэгдэнэ. Тиихэдээ тэдэнэр баяр баясхаланда хүртэхын гү, али алдар сууда гарахын түлөө энээние хэдэггүй байха юм. Олохон хүнүүд мүнгэ оруулхадаа, нэрэ обогоошье, адресаашье дурдадаггүй гэжэ Эб найрамдалай фондын Ленинградска соведэй түрүүлэгшэ Анна Цимберова хөөрэнэ. Ямар һанал бодолтойгоор, хүсэл эрмэлзэлтэйгээр иимэ алхам хэдэг байһа-иинь мэдээжэ. Ленинградта ажаһуудаг пенсионерка иигэжэ бэшэһэн байна: «Газар дэлхэй дээрэ эб найрамдалай тогтоогдохыень, хүнүүдэй амгалан тайбанаар ажаһуухыень хүсэнэб».

Ленинградай бүхы шахуу предприятинууд, нэгэдэлнүүд Эб найрамдалай фонддо ехэ хубитаяа оруулдаг байха юм. Жэшээнь, хотын «Электросила» гэжэ эгээл ехэ нэгэдэлэй комсомолшууд субботонуудай нэгэндэ хүдэлжэ, олоһон мүнгэеэ Эб найрамдалай фонддо оруулхые шиидээ һэн. Бусад олохон предприятинуудта иимэ «эб найрамдалай үдэрнүүд», «эб найрамдалай халаанууд» үнгэргэгдэдэг байна. Зунайнгаа амаралтын үедэ хүдэлхэдөө, студентнэр нэгэ үдэрэйнгөө салингые энэ фонддо дамжуулдаг заншалтай болонхой. Шажан мүргэлэй эмхинүүдшье энэ фонддо мүнгэ зөөри оруулна.

Суглараһан мүнгэ зөөри ямар юумэндэ гаргашалагдана гээшэб? Ханойдо эхэ болон үхибүүе хамгаалгын түбые барихын тула хэдэн миллион түхэриг дамжуулагдан үгтэһэн байгаа.

Эб найрамдалай совет фонд бусад оронуудай эб найрамдалай түлөө тэмсэгшэдтэй совет олониитын холбоо барисаае хүгжөөлгэдэ нүлөөлдэг, уласхоорондын конкурснуудые, хуралдаануудые үнгэргэлгэдэ, выставкэнүүдые эмхидхэлгэдэ мүнгэ зөөри таһалжа үгэдэг байна. Ээрхэг түримхэй ябуулгануудhaa, фашис хашалта харшалалтаһаа, мүн байгаалиин гай хёоһоһоо хохидоһон арадуудта фонддо хабаадагшад ехэ туһаламжа үзүүлдэг байха юм.

...Хэдэн зуун жэлэй урда тээ грузин поэт Шота Руставели иигэжэ тодо хурсаар хэлэһэн байгаа: «Үгэһэн юумэншни шинии болоно». Эдэ уран хурса үгэнүүд хүнэй харилсаанай гүн гүнзэгы удхатай байһые элирхэйлэн харуулна. Энэнь эб найрамдалай жасада совет эрхэтэдэй һайн дураараа оруулһан хубитын үндэһэ һуури болоно. Газар дэлхэй дээрэ эб найрамдалые бэхижүүлхэ зорилготойгоор лэ иимэ ябуулга хэгдэнэ бшуу.

А. БЕЛЯКОВА,
АПН-эй корр.

ЭСЭГЫНГЭЭ НЭРЭДЭ ХҮРЭМЭ

ЭНЭ НЮРГААР набтаршаг, шуран түргэн эхэнэртэй үнинэй танил һэмди. Журналистнуудай элдэб уулзалгануудта, Перугай-совет соёлой холбоо барисаанай нэгэдэлдэ, Перугай уран зохёолшод ба артистнуудай байшанда, танилнуудтаа айлшалха үедөө уулзадаг байгаабди. Тэрэ хэзээдэшье туха сүлөөгүй ябагша һэн. Тэрэнэй хэхэ юумэн үнэхөөрөөшье ехэ. Лаура Альбису Кампос — Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Президиумэй гэшүүн ба Перугай эб найрамдалай түлөө хүдэлөөнэй генеральна секретарь. Тэрэ—медсестра мэргэжэлтэй. Гадна табан ехэ үхибүүдтэй, зургаан ашанартай юм.

Энэ хөөрэлдөөмнай хүлеэгдээгүйгөөр эхилээ һэн. Хэдэн жэлэй саада тээ Москвада Николас Гильенэй шүлэгые оршуулаа һэм. Американ империализмhaa эрхэ сүлөөгөө хамгаалхын түлөө тэмсэдэг Пуэрто-Рикын арадай тэмсэлдэ зорюулагдаһан мүрнүүд шэнэ шүлэг соонь бии байгаа.

Педро Альбису Кампосай —хойто хүршэнэрэй хашалта харшалалтаһаа Пуэрто-Рикые сүлөөлхэ хүдэлөөнэй хүтэлбэрилэгшын намтартай тиихэдэл дүтөөр танилсаһан хүм.

—Латини Америкын мэдээжэ революционертэй адли нэрэ обогтой бэшэ гүт? —гэжэ тиихэдэ Баураһаа асуугаа һэм.

— Тэрэтнай минии эсэгэл даа, — гэжэ нэгэ заа байгаад, Лаура харюусаа һэн. Тиигээд өөр тухайгаа ларалгүй хөөрэжэ эхилбэ.

— Пуэрто-Рикэдэ түрэһэн хүм. Эсэгэмни—пуэрториканец, эхэмни перуанка. США-да Гарвардска университедтэ түрэлхидни танилсаһна гэхэ. Эсэгымни эрхын факультет дүүргэжэ байхада, эхэмни Лимэдэ университет дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр фармакологёор эндэ мэргэжэжэ байһан юм гэхэ.

Эсэгэмни таряашанай бүлэһөө гараһан, 12-тойдоо түрүүшынхеэ партада һууһан байгаа. Тэрэ һурахадаа бэрхэ, бэлигтэй байһан тула дунда һургуулиин курсые хэдыхэн жэл соо дүүргээд, түрүүшээр Вермонтско университедтэ түлбэригүйгөөр һуража, философиин, литературын факультет дүүргэһэн, удаань Гарвардта һураһан байгаа. Бэрхэ адвокат болоһон тула США-да үлэжэ, ехэ кампаниинуудта хүдэлжэ шадаха байгаал даа. Теэд эсэгэмни Эхэ ороноо бусажа, арадайнгаа бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэл толгойлһон, националистнуудай партида ороһон юм. Уданшьгүй тэрэ Пуэрто-Рикын сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй ударидагшань болобо. США-да харша һүйдхэлтэ ябуулга хэнэш гэжэ зэмэлээд, эсэгыемни түрүүшынхеэ түрмэдэ һуулгахадань, би оройдоол наймаатай ябааб.

1936 оноhоо 1947 он болотор абамни США-гай Атлантын түрмэдэ зобожо тулижа ябаал даа. Удаан саг соо хаалтада байхадаа бэень муудажа, тэрэ условноор табигдан, тоонто нютагаа бусаад, буhалгаа бэлдэжэ эхилһэн байгаа ха. 1950 ондо тэрэ буһалгааниинь боложо, шангаар дарагдаһан юм. Дахинаа 14 жэл соо түрмэдэ тамалагдаа. Дэлхэйн олониитын шанга эрилтэһээ боложо, 1964 ондо засагаархид эсэгыемни хаалтаһаа табиха баатай болоһон юм.

— Гурбан үхибүүтэй үлэһэн эжымнай эдэ жэлнүүдтэ олон юумэ үзөө ааб даа, — гэжэ тэрэ хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ. — Эхэ эсэгэ хоёрни өөһэдынгөө үзэл сурталда бүхы наһаараа үнэн сэхэ байгаа. Пуэрто-Рикэдэ ба Лимэдэ боложо байһан бүхы үйлэ хэрэгүүдые бидэ эсэгынгээ шодоор харадаг байгаабди. Тэрэ ехэ юумэ мэдэхэ, болбосоролтой, хүнүүдые этигүүлжэ, өөр тээшээ татажа шадаха хүн бэлэй.

Манай гэртэ гансал Пуэрто-Рикэдэхи үйлэ хэрэгүүд тухай бэшэ, мүн арад зонойнь эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэжэ байһан Латини Америкэдэхи байдал тухай хөөрэлдөөн бологшо һэн. Тиимэһээ ушөө үхибүүн ябахадаа полит-һургуулиин түрүүшын хэшээлнүүдые абаһан гээшэб. Хожомынь ажабайдал ехэ һургуули үгөө. Революционерэй һамган байһан хуби заяатай хадаа эжымнай бидэ гурбан үхибүүдээ абаад, элдэб оронуудаар зобожо ябаад, һүүлэй һүүлдэ Эхэ ороной — Перуда ерэжэ тогтоһон юм. Эндэ минии үхибүүд түрөө, ашанарни томо боложо байна. Тиин амгалан тайбан байдал тухай сэдьхэхэдээ, би нэн түрүүн тэдээн тухайдаа бодомжолдогби.

Амгалан тайбан байдалда хүргэхэ замууд хүшэр байна гэжэ хэлэхэ ёһотойб. Орон бүхэндэ, арад бүхэндэ амгалан тайбан байдал ондо ондоогоор туйлагданал даа. Гартаа буу барижа, амгалан тайбан байдалда ажаһууха эрхэеэ хамгаалха баатай болоһон Никарагуагай арадые һанаад үзэел. Зобохо, тулихые үзэжэ, эрхим хүбүүдэйнгээ амин наһые алдажа, амгалан тайбан байдалай түлөө тэмсэгшэ Сальвадорой арадые һанаябди. Эрхэ сүлөөтэ, жаргалта байдалда ажаһууха эрхын түлөө тэмсэжэ байһан минии Эхэ орон, Пуэрто-Рикые һанаандаа оруулая.

Эб найрамдалай түлөө тэмсэхэ хэрэгтэй. Тэрэнние хэншье «аяга дээрэ табяад» асаржа үгэхэгүй. Баруун Европын, Канадын, США-гай арадууд энээние һайн ойлгодог. Эдэ оронуудта дайе буруушааһан хүдэлөөн улам үргэдэнэ. Аюулай гол гуламтануудhaa холо оршодог. Урда Америкын арадуудшье энээние һайн ойлгоно. Империалис хоёр томо гүрэнэй — США-гай ба Англиин зүгһөө Аргентинэдэ харша ээрхэг түримхэй ябуулгын үүсхэгдэхэдэ, хамаг түбэг гай хаанаһаа эхитэйб гэжэ Латини Америкын жиирэй олон хүнүүд ойлгоо һэн.

Арбаад шахуу жэлэй саада тээ Перугай эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ хүдэлжэ эхилээ һэм. Амгалан тайбан байдал аршалан хамгаалха хэрэгтэй гэжэ ойлгодогби. Элдэб партинуудай, ниитын ба соёлой эмхи зургаануудай, үргэн ниитэ арад зоной түлөөлэгшэдые манай хүдэлөөн нэгэдүүлдэг юм. Империализмтай тэмсэдэг арадуудтай һаналаа нэгэдэлгын жагсаалнуудые, митингнүүдые, ассамблейнүүдые үнгэргэдэг, хүн зоной дунда хүдэлмэри ябуулдаг байнабди. Энэ хадаа эб найрамдалай түлөө бүгэдэ ниитын хүдэлөөндэ оруулалсаһан манай багахан хубита гээшэ.

Жаргалтай гүб гэжэ һурана гүт?

Тиимэ гэхэ байнаб. Үхибүүдээ ехэ болгооб, хүнүүдые аргалааб. Хүнэй ажабайдалые ажал хэрэгүүдынь шэмэглэдэг. Би ажаллажа, өөрынгөө хэрэгые хэжэ байһандаа аза талаантайб. Хүн гээшэ нангин дээдэ зорилгонуудай түлөө тэмсэхэ табисууртай юм гэжэ эсэгэмни хэлэдэг һэн. Би басаганиинь баһал тиигэжэ һананаб.

Лимэ.

Сергей КАРАВАЕВ,
АПН-эй корр.

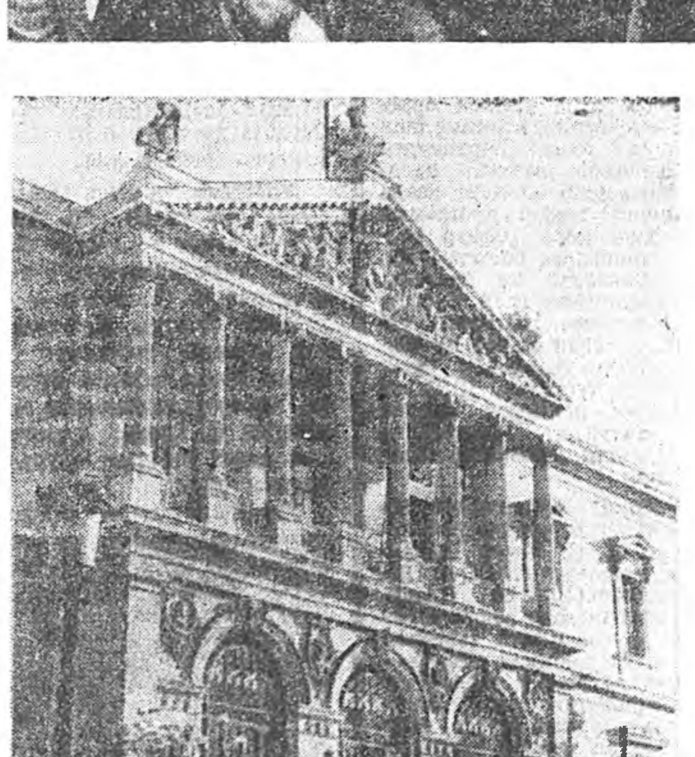

СРВ. Советскэ Союзай техническэ туһаламжаар Вьетнамай Социалис Республикада баригдажа байһан Зүүн-Урда Азидахи эгээл томо ехэ Хоабинь гидроузелай гол шухала шатануудай нэгэниинь амжалтатайгаар дүүрэбэ.

Вьетнам-совет хүдэлмэришэд болон мэргэжэлтэдэй интернациональна коллективэй шэн габьяата хүсэлэл оролдолгонуудай ашаар Хара мүрэнэй һаба хараалагдаһан болзор соогоо хаагдаһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: вьетнам болон совет мэргэжэлтэд мүрэнэй һабые хааха үедэ.

ВИА—ТАСС-ай телефото.

ИСПАНИ хадаа олон олон зуун жэлнүүдэй, арадуудай онсо өөрын архитектуратай байһаараа шалгардаг, хүнүүдые һонирхуулдаг орон юм. Тэрэ грегүүдые болон финикиецүүдые, римэйхидые болон арабуудые хараа.

36 миллион хүн зонтой энэ орон жэлдээ 33 миллион аяншалагшадые хүндэмүүшэ халуунаар угтажа абадаг байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: национальна библиотекын байшан.

ТАСС-ай фотохронико.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДҺАА МЭДЭЭСЭНЭ

АШАГЛАГДАЖА БАЙҺААР

Вьетнамай Социалис Республикада шэнэ, боро газар ашаглажа үргэлжэлһөөр. Ороной урда хубида оршодог Миньхай гэжэ провинцида һүүлэй үедэ 87 мянга шахуу гектар газар ашаглалгада оруулагдаа. Нэгэн доро экономическа шэнэ районууд байгуулагдажа, бусад нютагуудһаа хүнүүд гэр бүлөөрөө ерэжэ түбхинэнэ. Жэшээлбэл, хото городуудһаа хүдөө нютагуудта ерэһэн мянга гаран гэр бүлэ тус провинциин тосхонуудта ерэжэ түбхинөө юм. Эндэ хэдэн һуурин тосхонууд баригдаа, шэнэ кооперативууд болон бригаданууд байгуулагдаа.

Шэнэ газар ашаглаха гээшэ эдеэ хоолой асуудалые шиидхэхэ, барайгар, овощ, үрэ жэмэс, хүдөө ажахын бусад продуктнуудые үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхэ һайн арга нөөсэ болоно.

ҺУРАГШАДАЙ ҮҮСХЭЛЭЭР

Болгариин Свиштов хотодохи һургуулиин Валентина Терешковагай нэрэмжэтэ Интернациональна хани барисаанай клуб 20 жэлэйнгээ ойе һаяхан тэмдэглээ юм.

Хэдэн пионернүүд болон комсомолшуудай иимэ клуб байгуулха үүсхэл гаргаһан байгаа һаань, мүнөө һургуулиин бүхы чавдарчадууд (Болгариин октябрядууд), пионернүүд болон комсомолшууд тэрэнэй гэшүүдынь болонхой. СССР-эй элдэб заха булангуудһаа эдир ханинартаяа, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай ветерануудтай, Эхэ ороноо сүлөөлхын түлөө наһа бараһан совет геройнуудай — пионернүүд ба комсомолшуудай түрэлхидтэй, хани нүхэдтэйнь тэдэнэр бэшэг абалсадаг юм.

СССР-эй һургуулинууд болон Пионернүүдэй ордонуудай дэргэдэхи олон тоото клубуудтай, Советскэ Союзай 10 Геройтой, тэрэшэлэн дайнай жэлнүүдтэ 3-дахи Украинын фронтын зэргэдэ Болгари соогуур үнгэрһэн совет эрхэтэдтэй Интернациональна хани барисаанай клуб холбоо барисаа тогтоонхой. Клуб хани барисаанай үдэшэнүүдые, викторинануудые, Свиштов ерэһэн совет аяншалагшадай бүлэгүүдтэй, делегацинуудтай уулзалгануудые эмхидхэдэг, Киевэй болон Кременчугай һурагшадта айлшаар ошодог юм.

АРШАЛАН ХАМГААЛХА

Румынида 432 зоно шэнжэлэлгын ба байгаалиин заповедник, 31 объект байгаалиин хүшөө тоологдоно. 1935 ондо байгуулагдаһан Ретезат гэжэ национальна парк һая болотор ороной ори ганса иимэ парк байгаа юм. Мүнөө ушөө 11 парк, тэрэ тоодо Дунай мүрэнэй һалаада ургамалай ба ан амитадай онсо шухаг парк нээгдэхээр хараалагдана.

Румыниин, Югославиин хоорондохи хилэ дээрэ хоёр гүрэнэй хүсэлэл оролдолгонуудаар «Төмэр үүдэн» гэһэн уласхоорондын түрүүшын парк байгуулагдаба. Тэрэ 16 мянган гектар газар эзэлдэг. 5 заповедник, хамгаалгын 8 зоно ба байгаалиин зууһаа дээшэ гайхамшагта хүшөө тэрэнэй бүридэлдэ оролсоно. Тэдэнэй дунда эртэ урдын хүнүүдэй ажамидардаг байһан агы нүхэнүүд бии юм. Ан амитадые аршалан хамгаалха зорилготойгоор иимэ парк байгуулагдаа.

ЦЕНТРОТЕКС ДУРАДХАНА

Центротекс хадаа дэлхэйн 120 орондо бүд, хубсаһа, хибэс ,зэрэгдэһэн нооһо ба бусад зүйлнүүдые худалдадаг Чехословакиин гадаадын худалдаа наймаанай эмхи болоно.

Тус фирмэ совет худалдан абагшадта һайн мэдээжэ юм. Центротексын гадаадын худалдаа наймаанай эрьесын юрэнхы хэмжээндэ СССР түрүү һуури эзэлдэг. Эрэшүүлэй костюмууд ба плащнуудые, эхэнэрнүүдэй пальто, үхибүүдэй костюмуудые, самса ба нэхэмэл зүйлнүүдые, мебелиин бүд ба хибэсүүдые СССР-тэ эльгээдэг. Ленинградта, Киевтэ, Минскдэ, Таллинда, Ереванда, Эрхүүдэ, Хабаровскда, Волгоградта ба СССР-эй бусад хотонуудта фирмын эд бараан харуулагдапан байна. Һаяхан Москвада Центротексын эд бүдүүдэй выставкэ эмхидхэгдээ.

ГАЗАРАЙ БАЯЛИГУУДЫЕ ШЭНЖЭЛЭГШЭДЭЙ ХАЛУУН ХАҺА

МНР-тэ наймадахи жэлээ хүдэлжэ байпан уласхоорондын геологическа экспедици Хойто-Хэрлэнэй ба Урда-Гобиин районуудта геологобуулгабариин, бэдэрэлгэ шэнжэлэлгын хүдэлмэри хэнэ. Болгариин, Венгриин, ГДР-эй, Монголой, Польшын, Советскэ Союзай болон Чехословакиин мэргэжэлтэд, тэрэшэлэн Кубын Республикын түлөөлэгшэд экспедициин хүдэлмэридэ хабаадана. Экспедициин этигэмжэтэдэй совет мүнөө жэлэй геолого-шэнжэлэлгын хүдэлмэриин программые батална.

Геологиин талаар бэелүүлэгдэдэг харилсаа холбоон социалис оронуудай экономическа нэгэдэлые үргэдхэлгэдэ, МНР-эй экономическа хүгжэлтын эршые түргэдхэлгэдэ туһа хүргэдэг, ажалай уласхоорондын социалис хубаарилгада ороной оруулдаг хубитын үргэдэжэ байһан тухай гэршэлдэг юм.

(АПН).

АМЖАЛТЫН ЭРХЭ НҮХЭСЭЛ

Дэлхэй дээрэ үйлэдбэрилэгдэдэг сагаан туулганай 74 шахуу процентын хүртэдэг Зүүн-Урда Азиин гурбан орон — Индонези, Малайзи, болон Таиланд — энэ үнэтэ шухаг метал үйлэдбэрилэдэг оронуудай нэгэдэл эмхидхэн байгуулһан тухайдаа һаяхан соносхобо. Үйлэдбэрилэгшэдтэ, мүн хэрэглэгшэдтэ таарамжатай тиимэ үнэ сэнгүүдые сагаан туулганда тогтоохо гээшэ энэ шэнэ эмхиин гол зорилгонуудай нэгэниинь болоно гэжэ Индонезиин ашагта малтамал шанаржуулгын промышленностиин ба элиш хүсэнэй министр Суброто мэдүүлһэн байгаа.

Сүлөөрһэн оронуудай байгаалиин баялигуудые тэдэниие хайра гамгүйгөөр үнэгүйгөөр худалдажа абаад, дарлан мүлжэхые оролдодог баруунай оронуудай политикада зүришэжэ, иимэ нэгэдэл байгуулагдаа. Ушарынь гэхэдэ, империалис гүрэнүүд уласхоорондын харилсаанда таарахагүй алхамуудые хэнэ.

Жэшээнь, хэдэн жэлэй туршада США-гай стратегическа нөөсэнүүдһээ сагаан туулга худалдахые түсэблэжэ байһан тухай Вашингтоной зүгһөө ходо хэгдэһэн мэдүүлгэнүүдһээ уламжалан, хэдэн жэлэй турша соо дэлхэйн дэлгүүр дээрэ сагаан туулган үнэ сэнгээ ехээр буурапан байгаа. Энээнһээ боложо, 1981 онойхитой жэшээбэл, 1982 оной һүүл багта энэ металлай үнэ сэнгүүд 24 шахуу процентээр унаһан байха юм. Сагаан туулга үйлэдбэрилдэг оронуудай гарза хохидол олон арбаад миллион долларто хүрэбэ. Олон шахтанууд хаагдажа, хэдэн мянган хүдэлмэришэд хоолойгоошье тэжээхэ мүнгэ зөөригүй болошоһон байгаа. Сагаан туулга үйлэдбэрилгые хорооохо гэһэн хатуу шанга ямаршье хэмжээнүүд тэдэнэй һанаһан үрэ дүнгүүдые үгэбэгүй (жэшээнь, Индонези сагаан туулга газаашань гаргажа худалдалгаяа 36 процентээр хорообо). Гурбан жэлэй турша соо жэлдээ 10 мянган тонно сагаан туулга худалдахые хараалһан түсэбүүдээ нёдондо жэлэй декабрьһаа хойшо бэелүүлжэ эхилһэн США-гай ябуулганууд нэн түрүүн энэ талаар гэмэтэй байна. Энэ ябуулгын ашаар Вашингтон сагаан туулга үйлэдбэрилдэг гүрэнүүдһээ 400 миллион доллар абахые хараална. Тиин нэгэдэл байгуулха тухай соносхоһонойнгоо һүүлхэнээр тэрэнэй гэшүүд үйлэдбэрилдэг оронуудай хүндэ хүшэр байдалые хараадаа абажа, стратегическэ нөөсэнүүдһээ сагаан туулга худалдалгаяа болюулха уряатайгаар Сагаан байшанда хандаһан байгаа. Энээндэнь харюу болгоһон юумэдэл Лондонһоо иигэжэ мэдээсэбэ. «США 380 тонно металл дэлхэйн дэлгүүр дээрэ гаргаба».

Илангаяа Малайзида, Таиландда үргэн ехэ хэмжээнтэй боложо байһан сагаан туулга нюусаар гаргалга үнэ сэнгүүдые тогтуурitaй болгохо хэмжээнүүдэй ашаг үрые буруу һүргэнэ. Контрабандын металл Сингапур руу «урадхуулагдана». Харин Сингапур баруунай оронуудта билдагуушалан һаймһарна.

Хүгжэжэ байгаа оронууд капиталис гүрэнүүдһээ «хайра» тэсэбэритэйгээр хүлеэхые хүсөөгүй дээрэһээ нэгэдэл байгуулха баатай болоо гэжэ Джакартын «Индонезиан таймс» газетэ бэшэнэ.

Нэгэдэлээ бэхижүүлхэ гээшэ империализмын хашалта харшалалтые зайсуулан сараха гээшэ хүшэр хүндэ зорилго болоно гэжэ сагаан туулга хайлуулжа абадаг оронуудай дүй дүршэл элирхэйлэн харуулна.

Джакарта.

А. ЯКУБОВ,
АПН-эй корр.

ДОТОР ХЭРЭГҮҮДТЭНЬ ХАМААРАЛСАНА

Африкын бэеэ дааһан байдалда дайсан харша хүсэнүүдээ эсэргүү тэмсэлээ улам эдэбхижүүлнэ. Энэ түбиин урда хубидахи байдалай түгшүүрилтэй бололгодо, Африкын зүүн хушуунда, Чадта, Ганада, мүн бусад шахардуу шанга газарнуудта, тэдэнэй ажабайдалда, үйлэ хэрэгүүдтэ бүри эдэбхитэйгээр үүргэ нүлөө үзүүлхые оролдоно.

Намибиин ба энэ райондохи бусад асуудалнуудые шиидхэлгын американ-урда африкын арга гуримые зүбшөөхыень «фронт шадарай» — гүрэнүүдые баадхахын тула Вашингтон дипломатическа, харин Претори сэрэгэй хашалта харшалалта хэнэ. Холбоото Штадууд болон ЮАР-ай расистнуудай туһаламжа, дэмжэлгэ доро эб эе таһалалгые бүлэгүүдэй үүдхэдэг гутамшаг муухай үйлэ хэрэгүүдһээ уламжалан, Анголын, Мозамбигай амгалан тайбан арадуудай дунда алуулһан, шархатаһан хүнүүд олон.

Ганын правительствада зүрюу харша ябуулгада американ нюуса болон дипломатическа албан зургаануудай хабаатай байһаниинь элирүүлэгдээ. Мүнөө Чадта болоһон сэрэгэй ябуулгануудаар «һанаагаа зобожо» байһан шалтагтайгаар Африкын гүрэнүүдэй хоорондо хёмороо үүдхэхэ гэһэн мэдүүлгэнүүд баруунай зарим ниислэл хотонуудһаа соностоно.

Хоорондохи хёмороо зүришэлдөөнүүдынь Африкын оронуудай нэгэдэлдэ, экономическа хүгжэлтэдэ, аюулгүй байдалда ехэ хохидол ушаруулна, уршаг тонбо тарана. Тиигээшье һаань, хархис хүсэнүүд эдэ бүгэдые улам һүжэрөөн дэбэргэхые оролдоно.

Африкын зүүн хушуундахи байдалда хамааралсаха талаар паяхан гаргагдаһан үйлэ хэрэгүүдые улам һүжэрөөхэ гэһэн ябуулгануудые һанаандаа оруулая. «Эфиопиин самолёдуудай добтолгонуудые» Сомалиин сэрэгшэд хойно хойноһоонь зайсуулан сараха баатай болоно гэһэн сонордомо мэдээсэлнүүд бүхы дэлхэй дээгүүр тараагдаһан байгаа. Һүүлдэнь элирүүлэгдэһэнэй ёһоор, Холбоото Штадуудай союзник—Могадишо ээрхэг түримхэй ябуулга үүдхэһэн байха юм. Сомалиин газар дээрэ байрладаг тэрэнэй самолёдууд Сомалиин хото городуудта һуралсалай добтолгонуудые хэһэн байгаа.

Энэ шуугаанай гараха үедэ тэдэнэртэ сэрэгэй бааза болгогдожо үгтэһэн Берберэ портые, мүн Сомалиин зарим аэродромуудые США һэльбэн шэнэлжэ эхилһэн байха юм. Американ буу зэбсэгүүдые Сомалида улам үргэнөөр худалдаха гэһэн шиидхэбэри абтаа.

Чадтахи дайн байлдаанда Ливи хабаадалсана юм ха гэһэн худал хуурмаг үгэнүүд дэлхэй дээгүүр тараагдана.

Вашингтоной зүгһөө үүдхэгдэжэ байдаг харата ябуулганууды Африка һайн мэдэхэ юм. Эгээл тиимэһээ Чадтахи байдалые улам һүжэрөөжэ болохо али бүхы алхамуудые зайсуулан сараха уряатайгаар Африкын нэгэдэлэй эмхи энэ түбиин үйлэ хэрэгүүдтэ һайнаар хандадаг гүрэнүүдтэ хандаба.

Юрий КУНИЦЫН. (АПН).

Уласхоорондын шэнжэлэл

ХАНИ БАРИСААНАЙ БА ҮГЭЕЭ ОЙЛГОЛСОЛГЫН ОРШОНДО

Венгриин Арадай Республикын партийно-правительственна делегацитай совет хүтэлбэрилэгшэдэй Москвада хэһэн хөөрэлдөөнүүд дүүрэбэ. Коммунис болон социалис байгуулалтын, хоёр талын хани холбооной ба уласхоорондын байдалай хэдэн олон асуудалнууд үгэеэ ойлголсолгын, хоорондоо найдалсалгын оршон байдалда зүбшэн хэлсэгдэбэ. Совет-венгер харилсаанууд хоёр ороной арадуудай аша туһада амжалтатай һайнаар хүгжөөгдэнэ гэжэ нэгэн һаналаар тэмдэглэгдээ. Общественэй ажабайдалай бүхы һалбаринууд дээрэ хоорондоо харилсаатай ажал ябуулгаяа саашадаашье удаа дараатайгаар гүнзэгырүүлхэ, энэ талаар бии байһан арга боломжонуудые бүри эдэбхитэйгээр, гүйсэдөөр хэрэглэхэ эрид шиидэнги байһан тухайгаа СССР-эй болон ВНР-эй партийна, гүрэнэй ажал ябуулагшад мэдүүлбэ.

Ю. В. Андроповой болон Я. Кадарай хөөрэлдөөн бүгэдые ехээр һонирхуулаа. Аха дүү хоёр партинуудай болон оронуудай хоорондохи харилсаанууд амжалтатайгаар хүгжөөгдэнэ гэжэ хөөрэлдөөнэй үедэ ханалтайгаар тэмдэглэгдэбэ. Марксизм-ленинизмын болон социалис интернационализмын гол үндэһэнүүд дээрэ үргэжэл ехэтэй хани холбоогоо саашадань бэхижүүлхэ эрхэ нүхэсэлнүүд бии гэжэ эндэ тэмдэглэгдэһэн байха юм. Тиихэдээ совет болон венгер арадуудай нэгэн адли үндэһэн шухала аша талань, КПСС ВСРП хоёрой хоорондохи улам бэхижэжэ байгаа холбоо барисаан, тэдэнэй хоорондохи этигэл найдабари, мүнөө сагай тон шухала асуудалнуудаар нэгэн адли хараа бодолтой байлга энээнэй эшэ үндэһэниинь болоно.

США-гай болон НАТО-гай милитарис удамаршадай Европодохи ба дэлхэй дээрэхи сэрэгэй тэнсүүрие эбдэхэ гэһэн һэдэлгэһээ уламжалан уласхоорондын оршон байдалай бүри хурсадажа байһанда һанаата болоһоноо гадаадын политическэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ үедээ хэлэлсэбэ. Энээнһээ уламжалан, ажал ябуулгын программые хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө бүри ехээр оролдохо тухай эрид шиидэнги байһанаа баталалсаба. Ушарынь хадаа Варшавска договорой организациин Политическэ консультативна комитедэй Прагада болоһон зүблөөн дээрэ, аха дүү оронуудай партийна болон гүрэнэй хүтэлбэрилхы ажал ябуулагшадай Москвада үнгэргэгдэһэн уулзалга дээрэ энэ ажал ябуулгын программа дэбжүүлэгдэһэн гээшэ. Тиихэдээ ВНР-эй партийно-правительственна делегациин хүндэлэлдэ хэгдэһэн сайлалга дээрэ Ю. В. Андропов иигэжэ мэдүүлбэ: «Дэлхэйн ажабайдалай үйлэ хэрэгүүдые уридшалһан, харша бодолгүйгөөр харадаг хүн бүхэндэ иимэ юумэн эли болоно: социалис оронуудай найруулан гаргаһан хэмжээнүүдэй бүхэли комплексые бодото дээрэнь бэелүүлбэл, ядерна аюулые саража, уласхоорондын харилсаануудые шиидхэхы ёһоор һайжаруулха арга боломжо нээжэ, тэдэнэй бэе бэедээ этигэхэгүй, һэжэглэхэ аюултай ябадалнуудые үндэһөөрнь үгы хэжэ шадаха байгаа бшуу».

Социалис оронуудай дэбжүүлһэн ажал ябуулгын программа хадаа уласхоорондын түгшүүрил һуларуулгада, сэрэг дайнай аюул зайсуулгада зорюулагдана гээд хилын саанахи олониитын мэдээсэлнүүд дотор тэмдэглэгдэнэ.

ШАХАРДУУ БАЙДАЛЫЕ ҺУЛАРУУЛХЫН ТҮЛӨӨ

Индохитадай гүрэнүүдэй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй конференци бүхэн хадаа Зүүн-Урда Азидахи уласхоорондын шахардуу шанга байдалые һуларуулгада, дэлхэйн энэ регионие эб найрамдалай, тогтонижоһон байдалтай ба харилсаа холбооной зоно болгохо хэрэгтэ зорюулагдаһан Вьетнамай, Лаосой ба Кампучиин эсэшэ сусашагүй оролдолгын гэршэ мүн болоно. Пномпеньдэ мэнэ һаяхан болоһон ээлжээтэ уулзалга дээрэ министрнүүд энэ асуудалаар шэнэ эдэбхи үүсхэл гаргаба.

Дурсагдагша региондохи байдалай хэды орёо бэрхэшээлтэй байгаашье һаа, Зүүн-Урда Азиин оронуудай хоёр бүлэгэй — Индохитадай гүрэнүүд ба АСЕАН-ай гэшүүдэй хоорондо һүүлэй жэлнүүдтэ хөөрэлдөө хэжэ боломо ушар ашаглагдана гээшэ. Гэбэшье хөөрэлдөөн һанаһанда хүрэмөөр хүгжөөгдэнэ бэшэ ааб даа. Энээнэй гол шалтагааниинь гэхэдэ, гадаадын хүсэнүүд, нэн түрүүн США ба Хитад АСЕАН-ай оронуудта баалалта хэнэ.

Жэшээ болгон дурдаха юумэн захагүй. Бангкокто һаяхан үнгэргэгдэһэн АСЕАН-ай оронуудай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй конференци дээрэ Кампучида байһан вьетнам сэрэгүүдые Таиландын хилэһээ 30 километр гэдэргэнь татаха тухай асуудал табигдаһан байха юм. Гэбэшье энэ дурадхалынь Индохитадай оронуудтай хөөрэлдөө хэхэ ябадалда буулта хэхэ эрилтэ шэнгеэр соностоо бэшэ. Энэ региондо ородоггүй зарим оронуудай олондо мэдээсэл хүргэдэг хэрэгсэлнүүд тэрэ дурадхалые имагтал тиимэ эрилтэ гэжэ тайлбарилһан байха юм. Теэд һүүлэй һүүлдэ Бангкокто болоһон уулзалгын түгэсхэлэй документ дотор тэрэ дурадхалые иимэ эрилтэ мүн гэжэ бэшэгдэһэн. Гэхэтэй хамта тэрэ дурадхалые хөөрэлдөөндэ буулта хэхэ эрилтэ гэжэ нэрлэбэл, Индохитадай гүрэнүүдтэ яашье таарахагүй болоно. Вьетнамай, Лаосой ба Кампучиин гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд урид хараалагдаһан ямаршье эрилтэгүйгөөр хөөрэлдөө эхилхэ гэжэ АСЕАН-ай оронуудта дурадхаа.

Сэрэгэй бүлэглэлдэ хабаададаггүй оронуудай правительствануудые толгойлогшонорой Делидэ үнгэргэгдэһэн VII конференциин резолюцие хөөрэлдөөнэй үндэһэ һуури болгохын түлөө Индохитадай оронуудай оролдожо байһан үүсхэлынь бүтэмжэтэй һайн шиидхэбэри гэжэ сэгнэгдэнэ. Зүүн-Урда Азида «эб найрамдалай, эрхэ сүлөөгэй ба сэрэгэй бүлэглэлдэ хабаагүй оронуудай зоно» байгуулха тухай АСЕАН-ай оруулһан дурадхалые НРК, ЛНДР ба ДРВ зүбшэн хэлсэхээр бэлэн байһанаа мэдүүлэнхэй. АСЕАН-ай оронуудай мэдэрдэггүй Кампучиин правительство хоёр талын хөөрэлдөөндэ нэмэлтэ бэрхэшээл тохёолдуулхагүйе оролдон, тэрэ хөөрэлдөөндэ заатагүй хабаадаха эрилтэ табинагүй.

Пномпеньдэ үнгэргэгдэһэн конференцидэ хабаадагшадай тэмдэглэһэншье һаа, энэ региондохи шахардуу шанга байдалай гол шалтагаан гэхэдэ, Вьетнамда, Лаос ба Кампучида Хитадай зүгһөө дайсан харша ябуулганууд хэгдэнэ. Хитадай иигэжэ байхада Индохитадай оронууд амгалан ёһоор зэргэ оршон ажаһууха табан ёһо гуримай үндэһэ һуури дээрэ тэрээнтэй хүршэ ёһоной заншалта харилсаануудаа һэргээн бодхоохо хүсэл эрмэлзэлтэй байһан тухайгаа мэдүүлһэн байха юм. Хоёр талын харилсаануудые гуримшуулха алишье талада анхарагдажа байһан бүхы асуудалнуудаар хөөрэлдөөгөө дахяад һэргээлгэдэ бэлдэхын тулада вьетнам-хитад зүбшэлгэ түргөөр үнгэргэхэ тухай Вьетнамай гаргаһан үүсхэлые Лаос ба Кампучи һайшаан дэмжэһэн гээшэ.

ЭРХЭ СҮЛӨӨГӨӨ ХАМГААЛАН...

Никарагуагай арад орон дотороо арадай засагай байгуулагдаһаар дүрбэн жэлэй ой — революциин үдэрые үнгэрһэн неделидэ тэмдэглэбэ. Энэ хадаа гансахан ойн баярай һайндэр бэшэ, харин гадаадаһаа хэгдэжэ байһан эзэрхэг түримхэй ябуулганууд та сохилто үгэхөөр бэлэн байһанаа харуулгын, хүниие хүнэй дарлан мүлжэлгэһөө сүлөө шэнэ общество байгуулха хүсэл эрмэлзэлээ, өөһэдынгөө хүтэлбэрилэгшэдые тойроод бата жагсаалтай байһанаа харуулгын демонстраци болоо. Леоне хотодо үнгэргэгдэһэн баярай демонстрацида хабаадаһан 200 мянган никарагуанецуудай дайшалхы хүсэл зориг, баатаршалга харуулхаар бэлэн байһаниинь эли тодоор харагдаа. Эндэ Никарагуагай правительствын национальна соведые залан хүтэлбэрилэгшэ Даниэль Ортега эды олон хүнүүдэй үмэнэһөө үгэ хэлэһэн байна.

Никарагуагай арадта мүнөө баяр ёһололой фейерверкнүүдые, карнавал хэжэ байха сүлөө үгы. Американ мэргэжэлтэдээр һургагдаһан, буу зэбсэгүүдээр сүм хангагдаһан контрреволюционернүүдэй хүсэн, Гондурасай сэрэгүүдэй подразделенинүүд республикынь хилэдэ туласа татагданхай. Арадайнь сандинис арми, ополченецүүдэй отрядууд ороной элдэб районуудта шурган ороһон алууршадые усадхаха баатай болоно.

Холбоото Штадуудай хүсэ ехэтэ сэрэг, энэ орондо эсэргүү шэглүүлэгдэһэн политическэ ба экономическа харата ябуулганууд Никарагуагай республикада бэрхэшээлтэ байдал тохёолдууланхай. Голливуд хотодо (Флорида штат) президент Р. Рейганай хэлэһэн ээлжээтэ үгын гэршэлжэ үгэһэнэй ёһоор Вашингтон «бэрхэшээлтэ асуудалые» шиидхэлгэһээ арсаха яашье дурагүй, ондоогоор хэлэбэл, сэрэгэй хүсэ хэрэглэхэ хүрэтэр хэрэгтэй бүхы аргаар революционно Никарагуае яажашье һаань унагааха тухай асуудалда тогтоһон байна. Тэрэ иимэ заналта хэхынгээ хажуугаар Никарагуа тушаа хараалай муу муухай үгэнүүдые гамгүйгөөр хэлэһэн, хүршэ гүрэнүүдтэйгээ харилсаандань худал хуурмаг хардалга гүрдэлгэ хэһэн, түбэй Америкэдэ «коммунизмын аюул» тухай шашаһан шалиһан байха юм.

Өөһэдынгөө гэртэ түймэр табиха дурагүй Латиин Америкын оронууд Вашингтоной балмад муухай харата ябуулгануудта эсэргүү хараа шугам баримтална. Энэ хараа шугамынь Венесуэлын, Колумбиин, Мексикын ба Панамын президентнүүдэй Канкун (Мексикэ) городто һаяхан уулзажа, гар табиһан деклараци дотор эли тодоор харагдана.

Никарагуа тушаа хэлэхэ болоо һаа, Гон дурастай хүршэ ёһоной харилсаа холбоогоо һэргээхэ, Холбоото Штадуудтай хөөрэлдөө үнгэргэхэ хэрэгтэ зорюулагдаһан тодорхой дурадхалнуудые үни хада нэгэтэ бэшэ табиһан.

Мүнөө Леоне хотодо болоһон баярай демонстраци дээрэ Никарагуагай шэнэ эдэбхи үүсхэл абтаба. Эндэ комплексно түсэб тухай тэмдэглэгдэнэ, тодорхойлон хэлэбэл, Гондурас ба Никарагуа хоерой хоорондо бэе бэедээ добтололсохогүй тухай пакт баталха, Сальвадорто сэрэгэй элдэб зэбсэг үгэхэ ябадалые болюулха ба энэ ороной арадта дотоодынгоо хэрэгүүдые өөһэдөө шиидхэхэ арга олгохо, энэ региондо хариин гүрэнэй сэрэгэй баазануудые байгуулха ба хариин арминуудай хабаадалгатайгаар маневрнуудые үнгэргэхэ ябадал хорихо гэжэ хараалагдана.

А. МИНЕЕВ,
Ю. РОМАНЦЕВ,
В. МАТЯШ.
(ТАСС).

Мүнөөдэр — Кубын Республикын Национальна һайндэр. Национальна восстаниин

ТҮҮХЭТЭ ТЭРЭ ҮДЭР «ГРАНХИТА СИБОНЕЙ» ФЕРМЭ

1953 оной май һарын нэгэ халуун үдэр Фидель Кастро ба тэрээнтэй суттаа тэмсэдэг Эрнесто Тисол хоёр добтолгодо бэлдэхэ газар городой захаар бэдэрхын тула Сантьяго-де-Кубаһаа гараа һэн. Тиин Монкадын хэрэмэй казарма шэлэгдэһэн байгаа.

...Сагаан үнгөөр шэрдээтэй багахан фермын дэргэдэ автомобилынь ерэжэ зогсобо.

— Хэр гээшэб, боломоор гү? — гэжэ машинаһаа гараха үедөө Фидель нүхэрһөө асуугаа һэн.

— Яһала боломоор даа, — гэжэ Тисол харюусаба.

«Гранхита Сибоней», — гээд Фидель фермын нэрые уншаа һэн.

Фидель Кастро Эрнесто Тисол хоёрой хоорондо тиихэдэ болоһон тус хөөрэлдөөнэй һүүлээр энэ багахан фермэ Кубын алдарта революционно түүхэдэ орохо үйлэтэй болоһон юм. 1953 оной июлиин 26-да хэрзэгы Нархис Батистын гол хэрэмүүдэй нэгэндэ зүрхэтэйгөөр добтолһон 165 залуу хүн эндэ уулзадаг болоһон байгаа.

Экономикын ба эрдэм, техникын харилсаа холбооной талаар Кубын Республикын Гүрэнэй Комитедэй протокольно таһагай хүтэлбэрилэгшөөр хүдэлдэг Педро Триго тиихэдэ 24-тэй ябаа. Тиин тэрэ Эхэ ороноо сүлөөлхын түлөө тэмсэл эхилһэн 165 зоригтойшуулай нэгэниинь байһан юм.

— Хахад һүниин үеэр харуулшадһаа бэшэмнай бултадаа энэ багахан гэртэ суглараа һэмди, — гэжэ тэрэ хөөрэнэ.

Нэгэ хэды болоод худаг соо нюугаатай байһан хорин хоёрдохи калибрай агнуурнин буунуудые гаргабабди. Өөһэдынгөө граждан хубсаһан дээрэ эзэрхэг засагайхидай сэрэгшэдэй үмдэдэг шара-ногоон формо үмдэбэбди. Харуулай солдадуудые эндүүрүүлжэ, гэнтэ добтолжо эхилхын тула эдэ бүгэдэ түсэблэгдэһэн байгаа.

Нүхэдүүд, нэгэ хэдыхэн саг үнгэрхэдэ, илалта туйлаад гү, үгы һаа бута сохюулаад байхалди даа. Теэд яагаашье һаа, энэ хүдэлөөмнай илаха гэжэ би этигэнэб. Хэрбээ амжалтын туйлагдаа һаань, Хосе Мартиин хүсэлэлнүүд бүри түргөөр бэелүүлэгдэхэ. Харин урагшагүйдөө һаамнай, ябадалнай арад зондо жэшээ боложо үгэхэл. Кубын түлөө ами наһаяа үгэхэ, тэмсэлэй туг дээрэ үргэжэ, урагшаа дабшаха шэнэ тэмсэлшэд ерэхэл.

Удаань Фидель Монкадын манифест уншаба. Бидэ национальна гимн аргаахананаар дуулабабди. Хэдэн минута соо абяагүй байһанай һүүлээр «Ябаябди» гээд Фидель хэлээ һэн.

Нэгэн доро, 5 час 15 минутада Монкадые ба Баямодохи казармые (тэрэ удаха шанараараа Орисенте провинцида хоёрдохи һууридаа һэн) добтолжо эхилһэн байгаа. Уданьшегүй наһа барaһан Антонио Лопес-«Нико» хоёрдохи добтолгые толгойлһон юм.

Сантьяго-де-Кубада буһал-

ХОТО ХҮДӨӨГЭЙ ҺОНИН

АЙЛШАЛАЛСАХА ЗАНШАЛ

Баргажанай районой Карл Марксай нэрэмжэтэ колхозой Социалис Ажалай Герой Дашинима Буодиевич Сундуевай хүтэлбэрилдэг комсомол- залуушуулай хонишодой бригада аха дүү Монголой Арадай Республика аяншалхаар мордобо. Тус бригада түл абалгаар табан жэлэйнгээ түсэб дүүргэһэн магтаалтай. Ажалдаа эрхим үрэ дүн туйлаһанайнгаа түлөө хонишод аха дүү Монгол орон аяншалха путёвкоор шагнагдаһан байха юм. Эдэнэрһээ гадна Улаан-Үдын промышленна предприятинуудай бүлэг түрүүшүүл мүн лэ Монголой Арадай Республика үсэгэлдэр ошобо. Улаан-Үдэ хотын гушан хүбүүд, басагад Монгол ороноор аяншалжа, тус ороной хэдэн предприятинуудай түрүүшүүлтэй уулзаха юм. Эндэ монгол, совет залуушуулай хани барисаанай үдэшэнүүд үнгэргэгдэхэ, зугаа наадан дэлгэгдэхээр хараалагдана.

Хоёр оронуудай залуушуулай иигэжэ бэе бэедээ айлшалалсалга ёһотой заншал болонхой юм. Энэ зундаа манай республикада Монголой Арадай Республикын Дархан, Сүхэ-Баатар хотонуудай жара гаран комсомолшууд айлшаар ерээд ошоо һэн. Тэдэнэр Хяагта хото хүрэһэн, Улаан-Үдын предприяти, эмхи зургаануудай комсомолой организацинуудай хүдэлмэритэйнь танилсаһан байна.

Д. ДАГБАЕВ.

МАЛШАД УРМАТАЙ

Багдарицай Соёлой ордоной «Северянка» ансамблиин гэшүүд зунай һарануудта районойнгоо ажахы, предприятинуудта концерт наада табихаар тусхай программа баталһан юм. Эдэнэр һаяһай Ципиканай совхозой Бага Амалаадай һү һаалиин фермэдэ айлшалаад бусаба. Тус фермын һаалишад үнгэрөөд байһан үе соо һү һааха хахад жэлэйнгээ түсэб үлүүлэн дүүргэжэ, КПСС-эй Баунтын райкомой, арадай депутадуудай райсоведэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа.

Районой «Витимские зори» газетын редакторай орлогшо П. С. Лосев һаалишад, малшадта КПСС-эй ЦК-гай июниин (1983 он) Пленумэй материалаар лекци уншаһан, ханын газетэ гаргаһан байна. Ансамблиин гэшүүд— хэлхеэ холбооной узелай хүдэлмэрилэгшэ Анна Золотарина «Лунный берег», «Музыкальная душа», жолоошон Валерий Юшин, мүн Виктор Ворсин хоёр сэрэгшэдтэ зорюулагдаһан дуунуудые ирагуу гоёор хангюурдажа, малшадые баясуулаа.

Эдэнэр удаадахи ээлжээндээ Россошино тосхоной ажалшадта, Амалаадай, Монгойн совхозуудай малшадта, үбһэ хуряагшадта ошохоор түсэблэнэ.

А. ЦЫРЕНОВ.

СПОРТ · спорт · СПОРТ · Спорт

ЭДИР НАҺАТАНАЙ ҺУР

Республика дотор эдир наһатайшуулай дунда шатарай наада дэлгэрүүлхэ асуудалда анхарал ехээр хандуулагдадаг болоо. Тиин ВЛКСМ-эй обком «Сагаан тэргэ» гэһэн наада пионернүүдэй дунда таһалгаряагүй үнгэрнэ. Энэ мүрысөөнүүдтэнь республикын район бүхэнһөө олон пионернүүд хабаадалсахадаа, өөһэд өөһэдынгөө дундаһаа бэлигэй бэрхэ хүбүүд, басагадаа тодоруулна. Мүнөө Улаан-Үдэ хотын хүүгэдэй спортын наймадахи һургуулида шатарай клуб нээгдэнхэй. Тэндэнь табан тренер-хүмүүжүүлэгшэд хүдэлнэ.

Баргажанай, Хурамхаанай, Хэжэнгын, Түнхэнэй районуудай Пионернүүдэй ордонуудта эдир шатаршадай кружок эмхидхэгдэнхэй. Мүн эдиршүүлэй дунда шатарай наада дэлгэрүүлхэ, хүгжөөхэ асуудалда республикын Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физкультура, спортын комитедэй, Гэгээрэлэй министерствын анхаралаа хандуулдаг болоһониинь һайшаалтай. Энээндэ мэнэ һаяхана республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө эрэшүүлэй дунда үнгэргэгдэһэн мүрысөөн тодо харюу боложо үгэнэ. Эндэ Түнхэнэй районой Холхоев Сэлэнгын районой Очирова хоёр түрүүшынхеэ чемпионууд боложо, үетэн нүхэдөө баясуулаа һэн.

Энээнһээ гадна физкультура, спортын Улаан-Үдын городской комитедэй, ВЛКСМ-эй горкомой үүсхэлээр «Байкальские зори» гэһэн һонирхолтой фестиваль үнгэргэгдэдэг болобо. Энэнь саашадаа заншалта болгогдохо ёһотой. Эдэ наадануудта эрхимэй эрхим гэгдэһэн городской долоон, Сибирь болон Алас Дурна зүгэй область, хизаарнуудай, автономито республикануудай 15 командануд хабаадалсаа бэлэй.

Республикын «Буревестник» бүлгэмэй дэргэдэ байгуулагдаһан шатарай секци олон жэлэй туршада хүдэлнэ гээшэ. Мүнөө эдир наһатанай дунда шатарай наада дэлгэрүүлхын, олон үхибүүдые хабаадуулха зорилгоор эндэ шатаршадай заочно һургуули нээхэ гэһэн шиидхэбэри облсовпроф һаяхан баталан абаһан байха юм.

Мэнэ һаяхана үнгэргэгдэһэн шатарай түрүүшын хэшээлдэ 11 эдир шатаршад абтажа, тус һургуулиин гэшүүд болобо. Эдэнэрнай хэд бэ гэхэдэ, Хурамхаанай районой Уланхаан нютагай эгэшэ дүүнэр Туяна, Сэсэгма Цыдендоржиеванууд, Женя Будаев, Даши Раднаев, Хэжэнгын районһоо Олег, Марина Ринчинимаевууд болон бусад болоно. Дурсагдагша һурагшад өөһэд өөһэдынгөө һургуулинуудта, районуудта болон республика дотор үнгэргэгдэһэн шатарай нааданууд дээ-

КРАСНОЯРСКЫНХИД ТҮРҮҮЛЭЭ

Эдиршүүлэй дунда түймэрые саралгын спортоор Сибириин болон Алас Дурна зүгэй зонын мүрысөөн Улаан-Үдэ хотодо дүрбэн үдэрэй туршада боложо дүүрэбэ. 13—14, 15—16, 17—18 наһанай хүбүүд гурбан бүлэг, 10—14 наһанай басагад нэгэ бүлэг боложо, хоорондоо дүн хамта 14 команда энэ мүрысөөндэ хабаадаа.

Мүрысөөнэй түрүүшын үдэр 5х80 гэһэн түймэр саралгын эстафетэ дамжуулгын урилдаанда Примориин хизаарай хүбүүдэй команда 1.13,02 саг харуулжа түрүүлээ. Басагадай дунда Кемеровскэ областиин команда (сагынь 1.26.09) эрхимлээ. Мүрысөөнэй энэ зүйлдэ басагад түймэр сараха спортын дүршэл шадабаряараа хүбүүдһээ дутуугүй бэрхэ байһаннинь һайшаалтай.

Удаадахи үдэрынь хүшэр хүндэ дабалтатай 80, 100 метрэй зайда урилдаан болобо. Республикымнай түлөөлэгшэ Ф. Пастухов бага наһанай бүлэгтэ, Красноярска хизаарай спортсмен С. Попов дунда наһанай бүлэгтэ, Хабаровска хизаарай командын К. Овцов ахашүүлэй дунда нэгэдэхи һууринуудые эзэлээ.

Гурбадахи үдэрөө «Спартак» бүлгэмэй стадион дээрэ мүрысөөн үргэлжэлбэ. Эндэ һуралсалай башниин хоёрдохи, гурбадахи дабхарнуудта богони саг соо абиржа гараха гэһэн даабари үгтэһэн байгаа. А. Игнатенко, К. Овцов (хоюулаа Хабаровска хизаар), С. Макаров (Эрхүүгэй область), Ю. Ахлюстина (Примориин хизаар) гэгшэд эгээн хурдан, шуран байжа энэ зүйлдэ илаа.

Бүхы юумэ шиидхэхэ түгэсхэлэй үдэр пожарна машиные түймэр сарахаар бэлэн болгохо мүрысөөндэ Примориин хизаарай эбтэй эетэй команда нэгэдэхи һуури эзэлээ. Буряадай АССР-эй команда хоёрдохи, Хабаровска хизаарай команда гурбадахи һууринуудта гараа.

Дүрбэн үдэр үргэлжэлһэн мүрысөөнэй дүнгүүдээр Красноярска хизаарайхид зонын илагша болобо. Буряадай АССР-эй, Примориин хизаарай командануд шангай удаадахи һууринуудые эзэлээ. Илаһан командануудта, спортсменүүдтэ кубок, вымпел, диплом, дурасхаалта медаль болон үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаа. Түрүүшын гурбан һуурида гараһан командануд Московско облас-

ТАТЬЯНЫН СЕКУНДАНУУД

тиин Жуковск хотодо үнгэргэгдэхэ Бүхэроссиин мүрысөөндэ хабаадаха эрхэдэ хүртөө.

В. ВОРОНИНА.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Приморнин хизаарай команда; 2. мүрысөөнэй үедэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Хоёрдохи хахад жэл» — түрүү бэшэг. «Фермэ бүхэндэ—бардам хүрэхэ тэжээл» —мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. «Спортын, залуу наһанай, хани нүхэсэлэй һайндэр» —ТАСС-ай һүүлэй шэнэ һонин. (Эхин. Түгэсхэлынь дүрбэдэхи хуудаһанда).

Хоёрдохи хуудаһанда. «Ажаһуудаг газартаһь» — А. Белоусовагай статья. «Шэнэ гэртэ түбхинэгшэдэй урилга» — С. Бутыринагай статья. «Жэшээ урялна, һургана» — Ю. Музыкын статья. «Галсановууд Таксимо барина» — В. Юдинэй статья.

Гурбадахи хуудаһанда. Театр. «Месье Амилькарай үгырэлгэ» — С. Имихэловэй статья. «Түрэл нютагтаа доро дохино» —Васыль Орёлой статья.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Юрын һүни...» — А. Климовэй статья. Соносхолнууд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55—Дамжуулгын программа. 9.00— «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55—Спортивна мэдээсэл. 10.10 — Мультфильмнүүд. 10.35—«По тому же пути» — уран һайханай фильм (1-дэхи ба 2-дохи сери). 12.55—«Мелодии озера Дружбы»— фильм-концерт. 12.50— Шэнэ һонин. (12.55 хүрэтэр). 15.15—Шэнэ һонин. 15.35 — Баримтата фильм. 16.35 —Ян Сибелиус. Ре-минор квартет. 17.05— «Архитектурада портрет». 17.35—«Манай корреспондентнүүд хөөрэнэ».

Улаан-Үдэ. 18.05—«Байгал» —мэдээсэлэй программа (буряадаар). 18.35—«Саян» — хүдөөгэй ажалшад тухай дамжуулга. 19.05— «Кетени» — киноочерк. 19.15— «Бултанда хэрэгтэй албан» гэһэн дамжуулга.

Москва. 19.45 «Мүнөөдэр— түби дэлхэй дээрэ». 20.00— «Манай саад». 20.35—ВЛКСМ-эй XIX съездын делегат, Рязанска областиин Милославска районой хүдөө ажахын управлениин ахамад инженер В. Мещеряков тухай очерк. 20.55—«Соль земли»— уран һайханай фильм. (1-дэхи сери). 22.00—«Время». 22.35— Спортивна мэдээсэл. 23.05— «Поэт Эрнст Буш» —гурбан серитэй баримтата фильм. (3-дахи фильм). 00.05—«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА.

Москва. 8.55—Дамжуулгын программа. 9.00— Үглөөнэй гимнастика. 9.20—«По семейным обстоятельствам»—уран һайханай фильм (1-дэхи сери). 10.25—Оршон тойронхи байгаалиие хамгаалха тухай баримтата фильмүүд. 11.20 — «Эдиршүүлэй уран бэлиг». 11.50—Мультфильм. 12.00 — «Хуули мэдэхэ гүш?». 12.35— «Три веселые смены»—үхибүүдтэ фильм. «Ошибка Мекоши» —2-дохи сери. 13.40— М. Исаковскиин поэзи. 14.20 «Француз хэлэн». 14.50— «Драматурги ба театр». Вишневский. «Оптимистическая трагедия». 15.35— «ПТУ-нууд тухай эрхим дамжуулгын бүхэсоюзна конкурс. 16.30—Шэнэ һонин. 18.05— «Советская Россия» газетын Полярна экспедицидэ хабаадагшадтай һурагшад уулзаха. 19.05—Кубада Национальна восстаниин үдэртэ». Киноочерк. 19.30—Баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. 19.45— Соносхолнууд. 19.55— А. Румянцевай сонедууд. 20.20—«Горизонт»—киноальманах.

Москва. 21.00—«Амгалан нойрсогты, ...» —«Ургамалай ...» «Время». 22... ным обстоя... һайханай ф... ри). 23.40— ... тамаралгаар ... онат. 00.00 ... дээсэл.

(Газетымн... мер нюлиин ...

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор—2-50-96, приемная—2.54—54, зам. редактора—2-68-08, зам редактора—2-62-62, отв. секретарь —2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни— [illegible] пропаганды—2-56-23 промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86 советского строительства и быта—2-69-58 культуры и школ—2-60-21. 2-57-63 информации—2-60-91, переводов—2-54-33, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-33-61 выпускающие—2-35-95, отдел объявлений — 2-65-54.

Республиканская типография Гос... ственного комитета Бурятской АСС... делам издательств полиграфии и ... ной торговли. г. Улан-Удэ, ул. Лен... Н-01604. Заказ № 171. Индекс ...